

UPRAVA ZA STATISTIKU

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE
STATISTIKE ZA 2019. GODINU**

Podgorica, februar 2020. godine

SADRŽAJ

I.	SAŽETAK	2
II.	ZAKONODAVNA REGULATIVA I DRUGI PROPISI SISTEMA ZVANIČNE STATISTIKE	6
III.	USVOJENI AKTI U 2019. GODINI	7
IV.	REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2019. GODINU	9
	A. Uprava za statistiku	9
	B. Drugi proizvođači zvanične statistike	9
V.	REALIZACIJA RAZVOJNIH CILJEVA ZVANIČNE STATISTIKE CRNE GORE	10
	A. DALJE USAGLAŠAVANJE I INOVIRANJE ZVANIČNE STATISTIKE SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA	10
	B. USPOSTAVLJANJE STALNOG DIJALOGA SA KORISNICIMA PODATAKA I RAZVOJ PARTNERSTVA	25
	C. EDUKACIJA STATISTIČARA KAO NAUČNIKA KOJI RADE SA PODACIMA	26
	D. DALJA IMPLEMENTACIJA KODEKSA KVALITETA ZVANIČNE STATISTIKE	27
VI.	RAZVOJ IT INTEGRISANOG SISTEMA ZA PRIKUPLJANJE, OBRADU, OBJAVLIVANJE I DOKUMENTOVANJE REZULTATA ZVANIČNE STATISTIKE	28
	E. KREIRANJE NOVIH IZVORA PODATAKA ZA PROIZVODNJU ZVANIČNE STATISTIKE	29
	F. RAZVOJ DISEMINACIJE I KOMUNIKACIJE PODATAKA U SKLADU SA POTREBAMA DIGITALNOG DRUŠTVA	29

PRILOG 1 – Spisak realizovanih statističkih istraživanja, shodno Godišnjem planu zvanične statistike za 2019. godinu

I. SAŽETAK

U 2019. godini realizovano je 219 statističkih istraživanja, od ukupno 220 planiranih Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu¹ ("Službeni list CG", br. 9/19 od 8. 2. 2019. godine).

Od ukupno realizovanih 219 statističkih istraživanja, u nadležnosti Uprave za statistiku je bilo 177 (ili 80%), dok su u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike bila 42 (ili 20%) statistička istraživanja.

U sažetku izdvajamo ključne rezultate iz 2019. godine, koji su doprinijeli izvršenju strateških ciljeva usvojenim Programom zvanične statistike 2019 - 2023. godine² ("Službeni list CG", br. 7/19, od 4. 02. 2019.) i Strategijom razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine³ ("Službeni list CG", br. 54/19, od 23. 09. 2019. godine).

1. Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima/preporukama:

- **izmjena Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike**, izmjenom Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike se omogućava korišćenje neophodnih podataka iz administrativnih izvora, uključujući i identifikatore i pravo integracije administrativnih izvora sa zvaničnom statistikom;
- **usvojena Strategija razvoja zvanične statistike 2019 -2023. godine** ("Službeni list CG", br. 54/19, od 23. 09. 2019.);
- **usvojen petogodišnji Program zvanične statistike za period 2019 - 2023. godine** ("Službeni list CG", br. 7/19, od 4. 02. 2019.);
- **usvojen Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za statistiku** (usvojen na 113 sjednici Vlade Crne Gore od 14. marta 2019. godine) br. 01-877 od 15. 03. 2019. godina.
- **objavljen Kalendar objavljivanja statističkih podataka za 2020. godinu** proizvođača zvanične statistike na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku;
- **usvojen Godišnji plan zvanične statistike za 2020. godinu** ("Službeni list CG", br. 75/19 od 30. 12. 2019. godine);
- **nastavljeno je dostavljanje ključnih podataka u skladu sa detaljnim opisom izvora i metoda u cilju postizanja transparentnosti procesa i kvaliteta podataka uz postizanje većeg nivoa usaglašenosti sa EU zakonodavstvom;**
- **dostignut je visok nivo kvaliteta u skladu sa Kodeksom evropske prakse koji se bazira na 15 principa zvanične statistike;**
- tokom 2019. godine realizovane planirane aktivnosti definisane **IPA 2017 Nacionalnim projektom** i **IPA 2017 višekorisničkim projektom – GRANT;**
- **uspostavljena i nastavljena saradnja na različitim projektima sa evropskim partnerima, UN sistemom i njenim pojedinačnim institucijama;**
- **uspostavljena saradnja sa Vladom Sjeverne Makedonije na temu implementacije Nacionalne strategije održivog razvoja i značaja uloge Uprave za statistiku u ovom procesu;**
- sproveden **probni Popis poljoprivrede**, u skladu sa novom Regulativnom (EC) No. 2018/1091;
- sproveden **probni Popis stanovništva domaćinstva i stanova na uzorku od 50 popisnih krugova** u skladu sa Regulativnom (EC) No. 2007/763;
- izrađen **prvi predlog Metodologije registarskog Popisa stanovništva;**

¹ Godišnji plan zvanične statistika za 2019. godinu, Uprava za statistiku
http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/2019/Godisnji%20plan%20zvanicne%20statistike%20za%202019_%20godinu.pdf

² Program zvanične statistike 2019 – 2023. godine, Uprava za statistiku
<http://monstat.org/userfiles/file/o%20nama/petogodisnji%20program2.pdf>

³ Strategija razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine, Uprava za statistiku
http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/2019/Strategija%20razvoja%20zvanicne%20statistike%202019-2023%20-%20finalna%20verzija%20poslata%20za%20Sekretarijat%20za%20zakonodavstvo%20-%202011_09_2019_%20-%20FINALE.pdf

- **pokrenut postupak uvezivanja na platformu za razmjenu podataka** – Jedinstveni informacijski sistem za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave (eng. Government Service Bus, tj. GSB);
- **izvršena analiza baza podataka, osam registara i 175 varijabli, koje se koriste u Upravi za statistiku** za proizvodnju redovnih statističkih istraživanja i **ostvorena saradnja sa rukovodima administrativnih registara**, koji se još uvijek ne koriste u procesu proizvodnje zvanične statistike. Analizirani su registri Poreske uprave, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva prosvjete i Univerziteta Crne Gore;
- **održani sastanci sa predstavnicima institucija, koji su prepoznati kao potencijalni izvori podataka za potrebe zvanične statistike**: Ministarstvom prosvjete (za bazu nostrifikovanih diploma), Ministarstvom pravde, Ministarstvom rada i socijalnog staranja, Zavodom za zapošljavanje, Fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fondom za zdravstveno osiguranje i Upravom za kadrove;
- **objavljeni rezultati godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka za 2018. godinu**;
- **objavljeni konačni rezultati godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda za 2018. godinu po proizvodnoj i potrošnoj metodi u tekućim i stalnim cijenama, prema Nace Rev. 2 klasifikaciji djelatnosti, u skladu sa ESA 2010 metodologijom**;
- **objavljeni konačni podaci kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda za 2018. godinu**, u skladu sa ESA 2010 metodologijom po potrošnom principu, kao i preliminarni podaci za I-III kvartal 2019. godine;
- **ostvorena metodološka unapređenja u oblasti Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena (HICP)**
- **realizacijom statističkih istraživanja ostvorena je dostupnost 57% ili 36 SDG indikatora**, od traženih 56 indikatora, definisanih Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030. godine. Proizvedeni indikatori su dostavljeni Ministarstvu održivog razvoja i turizma.
- **dostupno 58% ili 58 SDG indikatora od 100 zahtijevanih indikatora održivog razvoja na EU nivou**. Uprava za statistiku dostavlja zvanične statističke podatke EK - EUROSTAT-u u cilju proizvodnje indikatora na evropskom nivou, koji su dostupni na zvaničnoj web stranici EUROSTAT-a <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

2. Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva:

- **održana konstitutivna sjednica Savjeta statističkog sistema** 1. 07. 2019. godine, koji čine predstavnici institucija koje najviše u svom radu koriste podatke zvanične statistike;
- **organizovano je šest edukativnih programa** i tematskih radionica za glavne korisnike u cilju prezentovanja rezultata MICS istraživanja;
- u decembru 2019. godine, **organizovana je studijska posjeta EK-EUROSTAT-u za tri predstavnika medija**. Cilj organizovanja studijske posjete je promocija statističke pismenosti predstavnika medija, u zemljama zapadnog Balkana;
- **održani edukativni programi kroz javne diskusije, seminare, konferencije, tematske radionice sa glavnim korisnicima**;
- **organizovan je konsultativni seminar sastanak sa predstavnicima medija**, kao glavnim partnerom u procesu diseminacije rezultata zvanične statistike, u cilju boljeg objašnjenja i shvatanja metodologije statističkih istraživanja, kao i unaprjeđenju statističke pismenosti;
- **potpisana četiri sporazuma o saradnji** sa: Ministarstvom nauke, Privrednom komorom, Kancelarijom za trgovinske odnose Ambasade Turske u Podgorici i Romskim savjetom u cilju razvijanja statističke zajednice,
- **predstavnici Uprave za statistiku prezentovali ulogu zvanične statistike na šest Odbora udruženja Privredne komore Crne Gore**, ukazujući na značaj privrednih aktera Crne Gore u proizvodnji rezultata zvanične statistike.

3. Edukacija statističara, kao naučnika koji rade sa podacima:

- pripremljena je *Strategija upravljanja ljudskim resursima sa programom obuke*;
- predstavnici Uprave za statistiku predstavili su rezultate Istraživanja o uslovima života građana (SILC) i Istraživanja o upotrebi ICT u Crnoj Gori, 4. aprila 2019. godine na događaju “*Dan istraživanja*”, koji organizuje Univerzitet Donja Gorica;
- četiri zaposlena Uprave za statistiku su uspješno završili planirani nastavni program na Magistarskom evropskom programu zvanične statistike – EMOS-u, u toku je pohađanje još jednog zaposlenog;
- u toku 2019. godine na stručnom usavršavanju su bila četiri zaposlena, njih troje je završilo stručno usavršavanje u EUROSTAT-u, u Luksemburgu, u oblasti nacionalnih računa, geoprostorne informacije za statistiku (GIS) i monetarnih računa za zaštitu okoline (EPEA / EGSS), dok je jedan zaposleni stručno usavršavanje, završio u Statistici Poljske, u Varšavi, u oblasti cijena;
- šest zaposlenih prisustvovalo je sastancima u oblasti modernizacije i razvoja zvanične statistike korišćenjem “Big Data”.

4. Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike:

- definisan Akcioni plan za realizaciju preporuka iz Izvještaja o procjeni usklađenosti sa Kodeksom prakse i ulazi nacionalne statističke institucije kao koordinatora, nakon EUROSTAT- ove misije „*Ocjena zvanične statistike*“ (Peer review);
- realizovane aktivnosti iz Akcionog plana definisane u 2019. godini koje su doprinijele jačanju koordinacije na nivou statističkog sistema Crne Gore, izgradnji kapaciteta i uspostavljanju trajnog dijaloga sa korisnicima podataka.

5. Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike:

- u 2019. godini započeto je sa razvojem Sistema za upravljanje bazama podataka kroz definisanje i kreiranje novih procedura i ažuriranje postojećih;
- započete aktivnosti na uspostavljanju harmonizovanih nacionalnih kodnih lista;
- unaprijeđene aktivnosti koje se odnose na dalju uključenost drugih proizvođača statistike u oblasti metapodataka;

6. Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike:

- tokom 2019. godine ***započete su aktivnosti u vezi primjene elektronskog poslovanja***, imenovan je administrator za JISRP i portal eUprava; dobijeno je rješenje kojim se odobrava Upravi za statistiku pristupanje Jedinstvenom sistemu za razmjenu podataka – JISERP i preduzete su radnje u cilju stvaranja uslova za preuzimanje podataka iz jednog administrativnog izvora sa kojim imamo potpisan sporazum (Ministarstvo prosvjete).

7. Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva:

- ***objavljeno pet publikacija i 233 saopštenja u mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj dinamici***;

- odgovoreno je na **806 korisničkih zahtjeva, od kojih se 744 odnosi na zahtjeve za podacima i informacijama od strane spoljnih institucija, dok su 62 zahtjeva upućena od strane medijskih kuća;**
- **održano pet konferencija za štampu** na kojima su predstavljeni rezultati zvanične statistike;
- objavljeni su **Statistički pregledi iz istraživanja Višestrukih pokazatelja – MICS za 2018. godinu;**
- **realizovano je šest radionica za različite teme sa korisnicima podataka iz istraživanja Višestrukih pokazatelja – MICS,** a održana su i predavanja u osnovnim, srednjim školama i fakultetima u Crnoj Gori.

II. ZAKONODAVNA REGULATIVA I DRUGI PROPISI SISTEMA ZVANIČNE STATISTIKE

Statistički sistem Crne Gore regulisan je Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore (u daljem tekstu: Zakon), („Službeni list CG”, br. 18/12 i 47/19).

Strateški podzakonski akti su:

- Strategija razvoja zvanične statistike;
- Program zvanične statistike;
- Godišnji plan zvanične statistike;
- Kalendar objavljivanja statističkih podataka.

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike utvrđuje se pravni okvir za proizvodnju i diseminaciju zvanične statistike, kao i okvir za organizaciju sistema zvanične statistike Crne Gore. Isti je u potpunosti usklađen sa Regulativom (EZ) br. 223/2009. Navedenim zakonom definisane su nadležnosti i odgovornosti proizvođača zvanične statistike, kao i poslovi nadležnog organa; definisana je uloga Uprave za statistiku, kao koordinatora statističkog sistema Crne Gore; omogućen je povećan pristup Uprave za statistiku svim administrativnim podacima, koji se mogu koristiti u statističke svrhe i ojačan je princip statističke povjerljivosti i zaštite individualnih podataka, u odnosu na prethodni Zakon o statistici i statističkom sistemu Crne Gore („Službeni list CG”, br. 69/05).

Strategijom razvoja zvanične statistike utvrđuju se razvojni pravci i ciljevi zvanične statistike Crne Gore za period od pet godina. Ovim dokumentom definisane su vizija, misija i strateški ciljevi Uprave za statistiku.

Programom zvanične statistike definisane su aktivnosti zvanične statistike, koje su u skladu sa Strategijom razvoja zvanične statistike 2019 – 2023. godine. Ovim dokumentom definisani su opšti i sektorski razvojni ciljevi. Radi izvršenja Programa zvanične statistike za svaku kalendarsku godinu donosi se Godišnji plan zvanične statistike.

Godišnji plan zvanične statistike, je izveden iz Programa, kao kratkoročni dokument, koji detaljnije razrađuje statističke aktivnosti za relevantnu godinu.

Kalendar objavljivanja statističkih podataka je dokumenat, koji se objavljuje na internet stranici Uprave za statistiku najkasnije do 20. decembra tekuće godine za sljedeću godinu, kao koordinatora statističkog sistema. Predstavlja pregled planiranih izdanja statističkog istraživanja i publikacija svih proizvođača zvanične statistike.

Određena pitanja funkcionisanja zvaničnog statističkog sistema regulisana su posebnim podzakonskim aktima. U cilju realizacije zakonskog okvira o funkcionisanju bezbjednosnog sistema i statističke povjerljivosti usvojen je **Pravilnik o čuvanju statističkih podataka kojim se uređuje način, vrijeme, tehnički uslovi i organizacija čuvanja statističkih podataka**, radi sprječavanja njihovog uništavanja, otuđivanja i neovlašćenog korišćenja, kao i **Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o korisnicima individualnih statističkih podataka**, kojim se propisuje sadržaj i način vođenja evidencije o korisnicima individualnih statističkih podataka. **Pravilnikom o sadržaju, načinu vođenja i korišćenja podataka iz statističkih registara** se reguliše vođenje i korišćenje podataka iz statističkih registara.

III. USVOJENI AKTI U 2019. GODINI

1. **Zakon o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike** ("Službeni list CG", br. 18/12 od 30. 03. 2012. i 47/19 od 12. 08. 2019.) Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 26. saziva, na desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 31. jula 2019. godine, donijela je Zakon o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike.

Izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike se omogućava korišćenje neophodnih podataka iz administrativnih izvora, uključujući i identifikatore i pravo integracije administrativnih izvora sa zvaničnom statistikom u cilju razvoja, proizvodnje i diseminacije zvanične statistike. Osim toga, rješava se i pitanje kolizije normi nacionalnog zakonodavstva prilikom korišćenja neophodnih podataka sa identifikatorima iz administrativnih izvora u statističke svrhe i usaglašavanje zakonske regulative sa međunarodnim standardima.

Zakon o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike dostupan je na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku www.monstat.org.

2. **Strategija razvoja zvanične statistike 2019 -2023. godine** ("Službeni list CG", br. 54/19, od 23. 09. 2019.). Strategijom razvoja zvanične statistike za period od 2019 - 2023. godine, utvrđuju se razvojni pravci i ciljevi zvanične statistike Crne Gore. Priprema je Uprava za statistiku, kao koordinator sistema zvanične statistike u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike. Svrha ovog dokumenta je da se definišu dugoročni operativni ciljevi razvoja statističkog sistema Crne Gore, kojim će se ispuniti strateški cilj statističkog sistema, a to je obezbjeđenje svim korisnicima, kvantitativne i reprezentativne informacije o ekonomskom, demografskom, socijalnom i stanju životne sredine u Crnoj Gori, po međunarodno definisanoj metodologiji i najvišim profesionalnim standardima.

Vizija statističkog sistema Crne Gore je proizvodnja koherentnih, relevantnih i objektivnih rezultata zvanične statistike, koji se temelje na međunarodnim konceptima, metodologijama i strogom režimu zaštite podataka.

Misija statističkog sistema Crne Gore je da obezbijedi adekvatne, relevantne, pouzdane i pravovremene rezultate zvanične statistike, kako bi se olakšalo planiranje i donošenje odluka Vlade Crne Gore i zajednica, kao i da se obezbijedi proizvodnja i diseminacija zvanične statistike u skladu sa naučnim principima, profesionalnom etikom i međunarodnim standardima.

Strategija razvoja zvanične statistike za period od 2019 - 2023. godine sadrži sedam operativnih ciljeva sa pratećim indikatorima i aktivnostima, koje vode do ostvarenja definisanog cilja, kao i Akcioni plan koji definiše dinamiku realizacije, način izvještavanja i nadležne organe za realizaciju strategijskih ciljeva. Edukacija statističara, kao naučnika koji rade sa podacima, inovativnim rješenjima, korišćenjem novih izvora podataka, daljim usaglašavanjem zvanične statistike sa međunarodnim standardima i principima Kodeksa prakse evropske statistike su izazovi koji predstavljaju razvojne operativne ciljeve definisane Strategijom razvoja zvanične statistike u narednom petogodišnjem periodu.

Strategija razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine, uključuje i specifične obaveze zvanične statistike Crne Gore prema procesu EU integracija i predstavlja svojevrsan plan usklađivanja za pregovaračko Poglavlje 18 - Statistika.

Strategija razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine dostupna je na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku www.monstat.org.

3. **Program zvanične statistike 2019 - 2023. godine** ("Službeni list CG", br. 7/19, od 4. 02. 2019.). U periodu od 2019 - 2023. godine definisane su aktivnosti zvanične statistike, kroz pregled razvojnih ciljeva zvanične statistike, koje se odnose na dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima i preporukama, uspostavljanje stalnog dijaloga

sa korisnicima i razvoj partnerstva, edukaciju statističara kao naučnika koji radi sa podacima, kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike, dalju implementaciju Kodeksa prakse evropske statistike i razvoj integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike. Program zvanične statistike 2019 - 2023. godine dostupan je na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku www.monstat.org.

4. **Godišnji plan zvanične statistike za 2020. godinu** ("Službeni list CG", br. 75/19 od 30. 12. 2019. godine). Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu planirana je realizacija 211 statističkih aktivnosti. Od ukupnog broja planiranih statističkih aktivnosti 168 (ili 80%) će se realizovati od strane Uprave za statistiku, kao glavnog nosioca i diseminatora statističkih podataka, dok će 43 (ili 20%) planirane aktivnosti realizovati drugi proizvođači zvanične statistike. Godišnji plan zvanične statistike za 2020. godinu dostupan je na web stranici Uprave za statistiku www.monstat.org.
5. **Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za statistiku** (usvojen na 113 sjednici Vlade Crne Gore od 14. marta 2019. godine) br. 01-877 od 15. 03. 2019. godina. Uprava za statistiku, kao samostalan organ uprave, u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG“, br. 87/18), vrši poslove Uprave, koji su utvrđeni Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike. Optimalan broj službenika, koji je neophodan za obavljanje redovnih aktivnosti i zadataka je 180 izvršilaca uključujući i starješinu, što predstavlja smanjenje od 10% u odnosu na prethodni Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za statistiku dostupan je na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku www.monstat.org.
6. **Kalendar objavljivanja statističkih podataka za 2020. godinu proizvođača zvanične statistike** dostupan je na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku www.monstat.org.

IV. REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2019. GODINU

U skladu sa članom 26 Zakona zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, Uprava za statistiku u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike pripremila je *Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2019. godinu*.

Na osnovu navedenog zakona, poslove zvanične statistike vrše proizvođači zvanične statistike: Uprava za statistiku, kao koordinator statističkog sistema, Centralna banka Crne Gore, Ministarstvo finansija i sedam drugih proizvođača zvanične statistike, određenih Programom zvanične statistike za 2019 – 2023. godinu.

U 2019. godini realizovano je 219 statističkih istraživanja definisanih Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu ("Službeni list CG", br. 9/19 od 08. 02. 2019. godine). Od ukupno planiranih 220 statističkih istraživanja, u nadležnosti Uprave za statistiku je 177, dok su u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike bila 43 statistička istraživanja.

Tabela 1. Prikaz ukupnog broja planiranih, realizovanih i nerealizovanih statističkih istraživanja u 2019. godini

Redni broj	Naziv proizvođača zvanične statistike	Planirane statističke aktivnosti	Realizovane statističke aktivnosti	Nerealizovane statističke aktivnosti
		Broj istraživanja	Broj istraživanja	Broj istraživanja
1.	Uprava za statistiku	177	177	
2.	Centralna banka Crne Gore	9	9	
3.	Ministarstvo finansija	5	5	
4.	Komisija za tržište kapitala Crne Gore	3	3	
5.	Uprava carina	1	1	
6.	Poreska uprava	6	6	
7.	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	2	2	
8.	Fond za zdravstveno osiguranje	2	2	
9.	Institut za javno zdravlje Crne Gore	13	12	1
10.	Ministarstvo nauke	2	2	
	UKUPNO	220	219	1

Izvor: Odsjek za nacionalnu koordinaciju statističkih izvora podataka (2019), Uprava za statistiku

A. UPRAVA ZA STATISTIKU

Od 177 ukupno planiranih statističkih istraživanja, Uprava za statistiku je realizovala sva planirana istraživanja Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu.

B. DRUGI PROIZVOĐAČI ZVANIČNE STATISTIKE

Od ukupnog broja planiranih statističkih istraživanja u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike su bila 43 statistička istraživanja i realizovana su 42, shodno dinami.

Istraživanje Anketa o zdravlju i zdravstvenoj zaštiti stanovništva (EHIS) – probno (testiranje upitnika), Instituta za javno zdravlje nije realizovano, jer je obezbjeđivanje finansijskih sredstava za njegovu realizaciju postalo izvjesno tek krajem 2019. godine, te je odlučeno da se kao probno sprovede u 2020. godini.

Rezultati realizovanih statističkih istraživanja dostupni su korisnicima na zvaničnim web stranicama proizvođača zvanične statistike.

V. REALIZACIJA RAZVOJNIH CILJEVA ZVANIČNE STATISTIKE CRNE GORE

Operativni ciljevi zvanične statistike Crne Gore za period 2019 - 2023. godine, određeni su obavezama i prioritetima Crne Gore, koji su definisani nacionalnim politikama, a prije svega politikom evropskih integracija. Cilj zvanične statistike je da obezbjeđuje kvantitativne i reprezentativne informacije o ekonomskom, demografskom, socijalnom i stanju životne sredine u Crnoj Gori, svim korisnicima, po međunarodno definisanoj metodologiji i najvišim profesionalnim standardima.

Operativni ciljevi zvanične statistike Crne Gore su:

1. Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima/preporukama;
2. Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva;
3. Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima;
4. Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike;
5. Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike;
6. Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike;
7. Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva.

Napredak koji je ostvaren u 2019. godini u cilju ispunjenja operativnih ciljeva, prikazan je u nastavku.

A. DALJE USAGLAŠAVANJE I INOVIRANJE ZVANIČNE STATISTIKE SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA

Potpuna usklađenost sa EU *acquis* u Poglavlju 18-Statistika znači obezbijediti zvaničnu statistiku o društveno-ekonomskom kretanju Crne Gore, u skladu sa međunarodnim standardima koji se primjenjuju u Evropskom statističkom sistemu. U cilju sticanja potpune usaglašenosti neophodno je usvojiti pravnu tekovinu Evropske unije i stvoriti uslove za njenu implementaciju u okviru zvaničnog statističkog sistema.

U okviru procesa evropskih integracija, Poglavlje 18-Statistika je u izvještaju o napretku Evropske Komisije za 2018. godinu dobilo ocjenu “*određeni napredak*” i “*umjerenu spremnost*”. Napredak je u izvještaju o napretku, notiran u svim pojedinačnim oblastima, a date su i dvije preporuke Evropske komisije za dalji proces evropskih integracija:

- značajno ojačati ljudske i finansijske resurse Uprave za statistiku kako bi mogla ispuniti svoje obaveze, i spriječiti odliv zaposlenih i
- napraviti značajni napredak u usklađivanju statistike sa ESA 2010 standardima, uključujući statistiku javnih finansija.

Pregovori u okviru Poglavlja 18 - Statistika, obuhvataju usklađivanje crnogorskih pravnih propisa s pravnom tekovinom EU iz oblasti zvanične statistike. Ova oblast se smatra naročito značajnom zato što će pozitivne promjene koje će proisteći iz uspješnog procesa pregovora kao rezultat imati bolji kvalitet, dostupnost i vjerodostojnost statističkih podataka, kao osnove za kreiranje javnih politika. Tokom 2019. godine nastavljen je rad na ispunjenju završnih mjerila Poglavlja 18 - Statistika u sljedećim oblastima:

- ***nastavljeno je dostavljanje ključnih podataka u skladu sa detaljnim opisom izvora i metoda u cilju postizanja transparentnosti procesa i kvaliteta podataka uz postizanje većeg nivoa usaglašenosti sa EU *aqui**** – postignut je veći nivo metodološke usklađenosti svih istraživanja statističkog sistema Crne Gore u skladu s pravnom tekovinom EU iz oblasti zvanične

statistike, a koja dalje služe kao input za obračun makroekonomskih podataka u skladu sa ESA 2010. Ovim je obezbijeđen značajan broj dodatnih inputa za popunjavanje ključnih tabela definisanih mjerilima za zatvaranje poglavlja;

- **dostignut je visok nivo kvaliteta u skladu sa Kodeksom evropske prakse koji se oslanja na 15 principa** (nezavisnost, objektivnost, bezbjednost, adekvatnost resursa, relevantnost, itd.). Kodeks je prihvaćen kroz Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore ("Službeni list CG", br. 18/12 i 47/19), zbog čega je od strane EK ocijenjen kao potpuno usklađen s pravnom tekovinom EU. U izvještajnom periodu definisan je akcioni plan za realizaciju preporuka koje su date nakon realizovane Eurostatove misije „Ocjena zvanične statistike“ (Peer review). Aktivnosti koje su realizovane u 2019. godini doprinjele su jačanju koordinacije na nivou statističkog sistema Crne Gore, izgradnji kapaciteta i uspostavljanju trajnog dijaloga sa korisnicima podataka;
- **svi podaci u skladu s Programom transmisije ESA 2010 su dostavljeni u propisanim vremenskim rokovima**, kao i kroz definisani softver za prenos podataka (e-Damis). Postavljena infrastruktura u Upravi za statistiku je dodatno ojačana i podaci se dostavljaju EUROSTAT-u.

Radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko Poglavlje 18 - Statistika nastavila je rad u 2019. godini, a u toku ove godine održana su četiri sastanka pregovaračke grupe, kvartalnom dinamikom.

Radna grupa je na zahtjev Kancelarije za evropske integracije, definisala i "*Operativni plan ispunjenja preporuka Izvještaja o napretku 2019*" sa ciljem preciziranja konkretnih aktivnosti sa rokovima, kako bi se ispunili evropski zahtjevi. U cilju unapređenja samog procesa pregovora, a na zahtjev Kancelarije za evropske integracije, na nivou Radne grupe pripremljene su i preporuke za unapređenje procesa pregovora.

Uprava za statistiku je definisala zakonodavne, strateške i administrativne okvire, sa aspekta budućih planova u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2020 – 2022. godina. Ova aktivnost podrazumijevala je i ocjenu relevantnosti novog EU zakonodavstva, kako u Poglavlju 18 - Statistika, tako i drugih regulativa koji se tiču zvanične statistike, a dodijeljeni su drugim pregovaračkim poglavljima.

Međunarodna saradnja

U toku 2019. godine organizovane su dvije bilateralne misije sa predstavnicima EUROSTAT-a, a sa ciljem predstavljanja napretka zvanične statistike kada su u pitanju evropske integracije ali i dalji razvoj.

- **Jun 2019. godine** - Delegacija EUROSTAT-a, koju je predvodio direktor direktorata B: Metodolgija, Diseminacija i Kooperacija u ESS, gospodin Eduardo Baredo Capelot, direktorica odjeljenja B3: Proširenje, susjedstvo i razvoj saradnje, gospođa Avis Benes i gospodin Enrico Giannone, savjetnik u ovom odjeljenju posjetili su Crnu Goru i tom prilikom se sreli sa rukovodstvom Uprave za statistiku i ministrom finansija. Uz konstataciju da je Uprava za statistiku ostvarila nevjerovatan napredak ne samo u pogledu institucionalnog pozicioniranja već i proizvodnje neophodnih podataka, gospodin Baredo uputio je čestitke rukovodstvu Uprave za statistiku za dosadašnje rezultate. Ujedno je ukazao da su dalja očekivanja Evropske komisije usmjerena na značajno povećanje ljudskih, finansijskih, i prostornih kapaciteta Uprave za statistiku, u cilju potpune implementacije standarda koje propisuje Evropske unija. U sklopu posjete Crnoj Gori, predstavnici EUROSTAT-a sastali su se i sa ministrom finansija, gospodinom

Darkom Radunovićem razgovaravši o potrebi povećanja ljudskih, finansijskih, i prostornih kapaciteta Uprave za statistiku, predstojećem Popisu stanovništva, domaćinstava i stanova i daljem razvoju statistike javnih finansija;

- **Novembar 2019. godine** - 14. i 15. novembra 2019. godine, u okviru redovne godišnje misije, Upravu za statistiku su posjetiti predstavnici EUROSTAT-a i odjeljenja za statističku saradnju, gospodin Torbioern Carlquist, šef grupe za proširenje i gospodin Matej Milanović, nadležan za praćenje napretka Crne Gore u procesu evropskih integracija. Cilj njihove misije bio je da se detaljnije upoznaju sa dosadašnjim rezultatima u Poglavlju 18. Statistika, trenutnim izazovima i budućim planovima, što je posebno važno imajući u vidu da su upravo oni nadležni za praćenje napretka Crne Gore u procesu evropskih integracija. U toku svoje misije, sreli su se i sa predstavnicima Centralne Banke Crne Gore, Ministarstva finansija i Ministarstva nauke.

U okviru međunarodne saradnje, ostvarena je saradnja sa evropskim partnerima, UN sistemom i njenim pojedinačnim institucijama, a koja je rezultirala konkretizovanjem kroz različite projekte.

Pored saradnje sa evropskim i UN partnerima, ostvarena je i bilateralna saradnja sa Vladom Sjeverne Makedonije, organizovanjem studijske posjete u Upravi za statistiku, na temu implementacije Nacionalne strategije održivog razvoja i značaja uloge Uprave za statistiku u ovom procesu. Pored predstavnika UN sistema u Crnoj Gori, Kancelarije za evropske intgeracije, Ministarstva turizma i održivog razvoja, predstavnici Vlade Sjeverne Makedonije posjetili su i Upravu za statistiku, sa ciljem prenošenja iskustava u proizvodnji indikatora održivog razvoja, u dijelu zvanične statistike.

f) Podkomponenta projekta Government Service Bus Phase II

Uprava za statistiku je u saradnji sa UNDP-om koordinirala podkomponentom projekta Government Service Bus Phase II u trajanju od septembra 2018 do maja 2020. godine. Projekat je imao za cilj podržati Upravu da bude učinkovitija u korišćenju podataka iz administrativnih registara za potrebe proizvodnje zvanične statistike. U okviru projekta analizirani su podaci iz sedam administrativnih registara i napravljena je analiza koji od ovih podataka se mogu koristiti u svrhe zvanične statistike.

Projekat pokriva 2 aktivnosti, a to su:

- Izvještavati o sadržaju i varijablama u administrativnim registrima sa svrhom pripreme preporuka za izmjenu relevantnog zakonodavstva u svrhu korišćenja ovih podataka za potrebe zvanične statistike
- Omogućiti pristup zvaničnoj statistici registrima putem web servisa, *Jedinstvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave* (eng. Government Service Bus, tj. GSB).

Sve komponente se odvijaju prema planiranim aktivnostima.

Međunarodni projekti

Uz saglasnost i podršku EUROSTAT-a, Uprava za statistiku je u okviru IPA II višekorisničkog programa (2014 - 2018.) postala direktan nosilac „GRANT ugovor-a“, čija je implementacija počela 2015. godine. Poseban značaj ovog tipa ugovora ogleda se u dijelu da se namijenjena sredstva IPA višekorisničkih projekata dodjeljuju direktno nacionalnoj statističkoj instituciji na upravljanje. Ističemo da ovaj vid ugovora omogućava dodatna finansijska sredstva za Upravu za statistiku, koja znatno utiču na brži razvoj zvaničnog statističkog sistema. U toku 2019. godine službenici Uprave za statistiku i drugih relevantnih institucija Crne Gore implementirali su sljedeće međunarodne projekte:

a) IPA 2017 Nacionalni projekat

U toku je IPA 2017 Nacionalni projekat koji je počeo 15. septembra 2018. godine, koji će trajati 18 mjeseci.

Projekat pokriva 2 komponente, a to su:

Komponenta 1: Unaprjeđenje kapaciteta osoblja Monstat-a,

Komponenta 2: Unaprjeđenje pružanja usluga od strane statističkog sistema Crne Gore.

Sve komponente se odvijaju prema planiranim aktivnostima, a sveukupni cilj projekta je bolja upotreba statistike za efikasno donošenje odluka. Svrha projekta je da poboljša kvalitet makroekonomske, biznis, poljoprivredne i socijalne statistike u skladu sa EU i međunarodnim standardima. Takođe, posebna pažnja stavljena je na povećanje korišćenja administrativnih izvora podataka, kao i modernih tehnologija u cilju ubrzanja procesa proizvodnje zvanične statistike.

b) IPA 2015 višekorisnički projekat – GRANT

IPA 2015 višekorisnički projekat – GRANT, planirano trajanje projekta je jul 2017. godine - oktobar 2019. godine. Uprava za statistiku u okviru ovog programa upravljala je sljedećim procesima: edukacijom kadrova kroz prisustva velikom broju obuka, implementacijom pilot projekata, a uz pomoć ekspertske pomoći i organizacijom studijskih posjeta drugim nacionalnim statističkim institutima.

U okviru programa pokriveni su sljedeći statistički projekti:

- Spoljna trgovina uslugama,
- HICP,
- Statistika cijena – PPP (Paritet kupovne moći),
- Biznis registar,
- Kratkoročna statistička implementacija ESS uputstava i standarda,
- Statistika transporta – putnici i drumski saobraćaj,
- Statistika radne snage (ARS),
- EU-SILC implementacija,
- Biljna statistika Godišnja biljna statistika (ACS) i stalna biljna statistika,
- Statistika stočarstva,
- Agromonetarna statistika,
- Statistika životne sredine,
- Ad-hoc Neobuhvaćena ekonomija,
- Ad-hoc Tradicionalni probni Popis stanovništva domaćinstva i stanova.

c) IPA 2017 višekorisnički projekat – GRANT

IPA 2017 višekorisnički projekat – GRANT, planirano trajanje projekta je april 2019. godine - oktobar 2021. godine. U toku 2019. godine započete su aktivnosti na IPA 2017 višekorisničkom projektu i to na sljedećim statističkim projektima:

- Državne finansije i statistika javnog deficita i duga;
- Spoljna trgovina uslugama;
- HICP;
- Statistika cijena – PPP (Paritet kupovne moći);
- Kratkoročna statistika: priprema za FRIBS;
- Strukturalna biznis statistika (SBS) i biznis demografija (BD);

- Spoljna trgovina robama;
- EU - SILC implementacija,
- Evropski sistem Integriranih podataka socijalne zaštite (ESSPROS);
- Statistika kriminaliteta;
- Istraživanje o rodno zasnovanom nasilju (GBV);
- Upravljanje kvalitetom;
- Indikatori makroekonomske neravnoteže (MIP);
- Pesticidi.

d) Istraživanje Višestrukih pokazatelja – MICS 6

MICS 6 istraživanje je istraživanje domaćinstava razvijeno od strane UNICEF-a. MICS istraživanje u Crnoj Gori 2018 i MICS 6 istraživanje u romskim naseljima u Crnoj Gori 2018 su realizovani, kao dio šestog ciklusa MICS istraživanja (MICS6). Ovo istraživanje pruža informacije o djeci i ženama i mjeri ključne indikatore koji omogućavaju praćenje napretka u odnosu na ciljeve održivog razvoja (SDG), EU integracije i druge međunarodne obaveze. Rezultati istraživanja takođe imaju za cilj i da doprinesu poboljšanju životnih uslova svakog djeteta u Crnoj Gori.

Aktivnosti MICS 6 istraživanja u 2019. godini odnosile su se i na:

- Obrada podataka;
- Priprema za tabeliranje i tabeliranje podataka;
- Izrada kratkih statističkih prikaza po temama i objava istih <http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1703&pageid=16> ;
- Izrada izvještaja i objava na engleskom jeziku, dok se objava izvještaja na crnogorskom jeziku očekuje u prvom kvartalu 2020. godine: [http://www.monstat.org/userfiles/file/MICS/ENG/eng/Montenegro%20\(National%20and%20Roma%20Settlements\)%202018%20MICS%20SFR English v4.pdf](http://www.monstat.org/userfiles/file/MICS/ENG/eng/Montenegro%20(National%20and%20Roma%20Settlements)%202018%20MICS%20SFR%20English%20v4.pdf)
- Održavanje više događaja sa ciljem prezentacije podataka MICS istraživanja (nacionalna konferencija, tri regionalne konferencije, 6 tematskih radionice, 21 radionica kroz obrazovne institucije u Crnoj Gori).

e) Dječiji fond Ujedinjenih nacija - UNICEF

U 2019. godini Uprava za statistiku je u saradnji sa UNICEF-om koordinirala prikupljanje podataka na godišnjem nivou za potrebe ažuriranja *TransMonEE* baze podataka.

TransMonEE obuhvata niz podataka od značaja za socijalna i ekonomska pitanja važna za položaj i dobrobit djece, mladih i žena na nivou CEE/CIS država (države Centralne i Istočne Evrope i Zajednice nezavisnih država). Koordinator prikupljanja podataka za ažuriranje *TransMonEE* baze je Uprava za statistiku, a prikupljanje podataka se vrši na međuinstitucionalnom nivou u saradnji sa sljedećim institucijama: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Institut za javno zdravlje Crne Gore, Uprava policije, Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, JZU SB za plućne bolesti "Dr Jovan Bulajić" Brezovik, Zavod za zapošljavanje Crne Gore i Sigurna ženska kuća.

f) Program Ujedinjenih naroda za razvoj - UNDP

Projekat „Treća nacionalna komunikacija“

U 2019. godini Uprava za statistiku je u saradnji sa UNDP kancelarijom, potpisala Sporazum o saradnji povodom učešća u projektu „Treća nacionalna komunikacija“, a koji je trajao od feburara do decembra 2019. godine. Projekat je sproveden u cilju obezbjeđivanja neophodnih podataka za Agenciju za zaštitu prirode i životne sredine, a povodom izrade GHG inventara gasova za period 2016 - 2017. godina.

U okviru ovog projekta, realizovane su sve projektne aktivnosti, a kojom su obezbijedeni i analizirani podaci iz više oblasti: energetike, životne sredine, poljoprivrede, industrije. Podaci su pripremljeni, praćeni narativnim izvještajima za svaku fazu projekta, i dostavljeni UNDP-u shodno definisanim rokovima.

Projekat „Podkomponenta projekta Government Service Bus Phase II“

Uprava za statistiku je u saradnji sa UNDP-om koordinirala podkomponentom projekta Government Service Bus Phase II u trajanju od septembra 2018. do maja 2020. godine. Projekat je imao za cilj podržati Upravu da bude učinkovitija u korišćenju podataka iz administrativnih registara za potrebe proizvodnje zvanične statistike. U okviru projekta analizirani su podaci iz sedam administrativnih registara i napravljena je analiza koji od ovih podataka se mogu koristiti u svrhe zvanične statistike.

Projekat pokriva dvije aktivnosti, a to su:

- izvještavati o kvalitetu sadržaja i varijablama u administrativnim registrima sa svrhom pripreme preporuka za izmjenu relevantnog zakonodavstva u svrhu postizanja odgovarajućeg kvaliteta za korišćenje ovih podataka za potrebe zvanične statistike;
- omogućiti pristup zvaničnoj statistici registrima putem Jedinственog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave (eng. Government Service Bus, tj. GSB). Sve komponente se odvijaju prema planiranim aktivnostima.

DEMOGRAFIJA I SOCIJALNE STATISTIKE

- **Uspostaviti proizvodnju podataka za Popis stanovništva domaćinstava i stanova 2021. godine iz administrativnih izvora**

Uprava za statistiku ulaže značajne napore da uspostavi proizvodnju podataka za Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine iz administrativnih izvora. U periodu Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. godine samo je pet zemalja Evropske unije sprovelo registarski Popis stanovništva, korišćenjem isključivo podataka iz registara, ali u predstojećem periodu Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021 godine, prema saznanjima većina zemalja Evropske unije će koristiti administrativne izvore za potrebe proizvodnje podataka.

Od aktivnosti koje su se u prethodnom periodu sprovodile ističu se sljedeće:

- u periodu od 1-15 aprila. 2019. godine sproveden je probni tradicionalni Popis stanovništva domaćinstava i stanova na uzorku od 50 popisnih krugova. Cilj probnog popisa je testiranje instrumenata koji će koristiti u popisu 2021. godine;
- **izvršena analiza baza podataka, koje se koriste u Upravi za statistiku za proizvodnju redovnih statističkih istraživanja**, 8 registara i 175 varijabli;
- **započet je proces saradnje i prepoznavanja podataka iz administrativnih registara, koji se još uvijek ne koriste u procesu proizvodnje zvanične statistike;**

Analizirani su registri:

- Poreske uprave (Registar poreskih obveznika i osiguranika i Registar ličnih primanja);
- Ministarstva unutrašnjih poslova (Registar rođenih, Registar umrlih, Registar prebivališta, Registar stranaca);
- Ministarstva prosvjete (Registar pohađanja i zaposlenih u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju) i

- Univerziteta Crne Gore (Registar studenata Univerziteta Crne Gore).

➤ ***održani sastanci sa predstavnicima institucija, koji su prepoznati kao potencijalni izvori podataka za potrebe zvanične statistike:***

- Ministarstvom prosvjete (za bazu nostrifikovanih diploma);
- Ministarstvom pravde;
- Ministarstvom rada i socijalnog staranja;
- Zavodom za zapošljavanje;
- Fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje;
- Fondom za zdravstveno osiguranje i
- Upravom za kadrove.

Sve institucije su izrazile spremnost da i u narednom periodu ulože dodatne napore na formalizovanju saradnje kroz definisanje obaveza i potpisivanje Memoranduma o saradnji.

➤ ***izrađen prvi predlog Metodologije registarskog Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova:***

Uprava za statistiku je uradila prvi predlog *Metodologije registarskog Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova* na osnovu dostupnih uputstava na međunarodnom nivou, kao i primjera dobre prakse zemalja Evropske unije.

➤ ***pokrenut postupak uvezivanja na platformu za razmjenu podataka – Jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave (eng. Government Service Bus, tj. GSB):***

Osnovna funkcija ove platforme je da omogući komunikaciju postojećih sistema i bržu razmjenu podataka između građana i službenika, kako bi se usluge pružale elektronskim putem i vršila automatska razmjena i korišćenje velike količine podataka, koji postoje u registrima državnih institucija. Uprava za statistiku je u procesu uspostavljanja razmjene podataka preko *Jedinstvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave* (eng. Government Service Bus, tj. GSB), kako bi iskoristila mogućnosti koje pruža ovaj projekat. Probna razmjena podataka je dogovorena sa Ministarstvom prosvjete.

- **Jačanje kapaciteta u cilju veće iskorišćenosti već postojećih podataka**

Jedna od aktivnosti koja je predviđena za jačanje kapaciteta u cilju veće iskorišćenosti već postojećih podataka je analiza neodaziva. Redovnom dinamikom na kvartalnom i godišnjem nivou pripremaju se *Izveštaji o kvalitetu* koji obuhvataju stope neodaziva na ukupnom nivou i prema kategorijama razloga: odbijanje, neuspostavljen kontakt i drugi.

Takođe, kontinuirano se analizira metod koji se koristi u prikupljanu podataka. U cilju većeg korišćenja administrativnih podataka analiziraju se baze podataka drugih institucija kao što su Zavod za zapošljavanje, Poreska uprava, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, radi provjere kvaliteta i sagledavanja mogućnosti korišćenja administrativnih izvora za proizvodnju statističkih podataka.

U cilju edukacije i razvoja ljudskih kapaciteta održana je jednodnevna obuka u vezi statističkog programa STATA u decembru 2019. godine.

Kontinuirano unaprjeđenje metodologija i kvaliteta istraživanja sa područja društvenih i demografskih statistika, u skladu sa preporukama EUROSTAT-a

Kontinuirano unaprjeđenje metodologija i kvaliteta istraživanja sa područja društvenih i demografskih statistika, koja obuhvata dio o:

- **Statistiki o slobodnim radnim mjestima:** Sprovodi se probno u cilju analize mogućnosti korišćenja administrativnog izvora - Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, koji redovno dostavljaju podatke. Tokom prethodne godine pružena je i bilateralna ekspertska pomoć, ekspert iz Slovenije je pružio pomoć u kreiranju koraka za rad nad podacima, koje Zavod za zapošljavanje Crne Gore dostavlja, a u cilju prilagođavanja podataka u skladu sa formatom koji je potrebno slati EUROSTAT-u.

Za naredni period je planirana dalja analiza podataka.

EKONOMSKE STATISTIKE

- **Kontinuirana primjena ESA 2010 metodologije**

Osnovni cilj statistike nacionalnih računa je izrada indikatora kojima se mjere rezultati aktivnosti ekonomije jedne zemlje, koji se koriste za makroekonomske analize, kao i realno planiranje i uspješno realizovanje ekonomske politike. Tokom 2019. godine nastavljene su aktivnosti sa ciljem dalje harmonizacije statistike nacionalnih računa Crne Gore sa standardima Evropske unije i ispunjavanja zahtjeva koji su definisani, završnim mjerilima za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika:

- objavljeni su rezultati godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka za 2018. godinu;
- objavljeni su konačni rezultati godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda za 2018. godinu po proizvodnoj i potrošnoj metodi u tekućim i stalnim cijenama, prema Nace Rev. 2 klasifikaciji djelatnosti, u skladu sa ESA 2010 metodologijom. U skladu sa ESA 2010 Programom za transmisiju podataka, EUROSTAT-u su putem e-Damis web portala, kroz SDMX format dostavljeni navedeni podaci;
- objavljeni su konačni podaci kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda za 2018. godinu, u skladu sa ESA 2010 metodologijom po potrošnom principu, kao i preliminarni podaci za I-III kvartal 2019. godine. Podaci su dostavljeni EUROSTAT-u putem e-Damis web portala;
- u cilju proširenja vremenske serije kvartalnog BDP-a prema ESA2010 metodologiji objavljeni su podaci kvartalnog BDP-a po potrošnoj metodi za period IQ2006-IVQ2009 u tekućim i od IQ2007-IVQ2010 u stalnim cijenama. Podaci su dostavljeni putem e-Damis web portala.
- uz podršku IPA projekta nastavljen je rad na proizvodnji eksperimentalnih podataka o broju zaposlenih na kvartalnom i godišnjem nivou prema ESA 2010 metodologiji i isti su proslijeđeni EUROSTAT-u putem e-Damis web portala kroz SDMX format;
- poslate su određene tabele EUROSTAT-u koje su prethodno pripremljene shodno SDMX alatima, bez upotrebe konvertora;
- u toku 2019. godine nastavljen je rad na pripremi nefinansijskih sektorskih računa;
- uz podršku IPA projekta sprovode se aktivnosti na unaprjeđenju kompilacije godišnjih računa u stalnim cijenama, unaprjeđenju procjene stambenih usluga, FISIM-a, potrošnja osnovnih sredstava i finalne potrošnje domaćinstava.

- **Formiranje integriranog sistema za kompilaciju tabela ponude i upotrebe u formi matričnog prikaza proizvodnog procesa ekonomije po proizvodima i djelatnostima**

Uz podršku IPA projekta nastavilo se sa radom na unapređenju balansiranja tabela ponude i upotrebe za 2013. i 2014. godinu.

- **Dalje unaprjeđenje obračuna kvartalnog BDP-a uvođenjem novih metoda obračuna praćenih razvojem neophodnih izvora podataka**

Kroz IPA projekat radilo se na eksperimentalnom obračunu kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda prema proizvodnom pristupu na osnovu dostupnih administrativnih podataka i eksperimentalnom obračunu kvartalnih Bruto investicija u osnovna sredstva.

Takođe, sproveden je eksperimentalni postupak sezonskog prilagođavanja kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda i ulančanih mjera obima kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda.

- **Jačanje saradnje između institucija koje u djelokrugu svog rada, prikupljaju i objavljuju makroekonomske statistike u primjeni ESA 2010 metodologije**

Nastavilo se sa aktivnostima koje se tiču implementacije ESA 2010 metodologije u statistici državnih finansija kroz učešće u radnim tijelima i Odboru, shodno Sporazumu o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika.

- **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti robne razmjene**

U statistici spoljne trgovine robama nastavljen je rad na daljoj harmonizaciji ove statistike sa međunarodnim standardima. Zahtijevani setovi podataka spoljnotrgovinske robne razmjene na mjesečnom nivou se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem e-Damisa uz kontinuirani rad na redovnim aktivnostima.

Obzirom da je uvođenje statistike spoljne trgovine prema karakteristikama preduzeća (TEC) i prema faktornoj vrijednosti (TIC) prepoznata aktivnost u cilju dalje harmonizacije sa EU standardima, definisani su projektni zadaci na kojima će se nastaviti rad u narednom periodu.

- **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike cijena**

U okviru statistike cijena nastavljen je rad na daljoj harmonizaciji statistike cijena sa međunarodnim standardima. Sa tim u vezi, harmonizovani indeks potrošačkih cijena (HICP) i paritet kupovne moći (PPP) su u velikoj mjeri usklađeni sa standardima EU.

U posmatranom periodu ostvarena su metodološka unapređenja u oblasti Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena (HICP), kroz realizaciju svih aktivnosti koje su planirane uz podršku IPA 2015 višekorisničkog projekta. Ažurirani su HICP radna metodologija (HICP inventory) i Izvještaj o kvalitetu, i isti su dostavljeni EUROSTATu putem ESS Metadata Handler-a.

U okviru istog projekta, obračunat je eksperimentalni Indeks tržišnih cijena kuća i stanova (House Price Index) na osnovu jedino raspoloživih podataka iz redovnog MONSTAT-ovog istraživanja „Cijene stanova u novogradnji”. U dijelu poboljšanja administrativnih izvora podataka za potrebe obračuna navedenog indeksa, u organizaciji Uprave za nekretnine, održana je radionica na temu "Uspostavljanje Registra

cijena nepokretnosti", sa ciljem da se svim zainteresovanim stranama predstavi mogućnost uspostavljanja pomenutog registra, benefiti korišćenja raspoloživih podataka svih institucija, nadležnosti, obaveze, planirane aktivnosti i potrebe međuinstitucionalne saradnje. Sve aktivnosti visoko usklađenog projekta Pariteta kupovne moći, realizovane su definisanom dinamikom.

Takođe, nastavljen je rad na unapređivanju kvaliteta podataka, praćenju istog u vidu redovne izrade izvještaja o kvalitetu i referentnih metapodataka.

SEKTORSKE STATISTIKE

STATISTIKA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

Statistika poljoprivrede, šumarstva i ribarstva obuhvata: statistiku biljne proizvodnje, statistiku stoke, mesa i jaja; statistiku mlijeka i mliječnih proizvoda; strukturalnu statistiku; šumarstvo, ribarstvo, kao i agromonetarnu statistiku. Podaci dobijeni kroz ovu statistiku, imaju ključnu ulogu u projektovanju, implementaciji i praćenju sprovođenja crnogorske poljoprivredne politike, ali i zajedničke poljoprivredne politike Evropske unije.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta strukturalne statistike

U oblasti strukturalne statistike, kroz projekat IPA Nacionalna 2017, u periodu od 7 - 17. oktobra 2019. godine uspješno je sproveden *probni Popis poljoprivrede*, u skladu sa novom Regulativnom (EC) No. 2018/1091. Cilj probnog Popisa poljoprivrede je da se testiraju svi instrumenti koji će se koristiti u Popisu poljoprivrede.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta statistike biljne proizvodnje

Godišnja istraživanja u oblasti statistike biljne proizvodnje usklađena su sa Regulativom (EC) No. 543/2009. Podaci godišnjih istraživanja iz oblasti statistike biljne proizvodnje dostavljeni su EUROSTAT-u putem e-DAMIS web portala 17. juna 2019. godine.

U oblasti statistike biljne proizvodnje realizovan je Pilot projekat – Godišnja statistika biljne proizvodnje i statistika stalnih zasada, kroz IPA 2015 višekorisnički nacionalni projekat. Tokom projekta ispitana je mogućnost prelaska na CAPI metod (Computer-Assisted Personal Interviewing) za prikupljanje podataka u oblasti statistike biljne proizvodnje. Sve aktivnosti su realizovane u definisanom roku i evidentirane u završnom *Izveštaju godišnje statistike biljne proizvodnje i statistike stalnih zasada* (eng. Final Report PP5.1 Crop statistics: Annual crop statistics (ACS) and Permanent crop statistics), koji je dostavljen EUROSTAT-u.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta statistike stočarstva

U oblasti statistike stočarstva godišnja i mjesečna istraživanja usklađena sa Regulativom (EC) No.1165/2008 za statistiku stoke i mesa, Direktivom (EC) No. 96/16 i Odlukom (EC) No. 97/80/ za statistiku mlijeka i mliječnih proizvoda, i Regulativom (EC) No. 617/2008 za statistiku jaja za piliće i uzgoj pilića. Podaci se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem e-DAMIS web portala.

Za *statistiku klanja stoke* projektom IPA 2015 višekorisnički projekat, tokom 2017. godine započete su aktivnosti vezane za prelazak na administrativni izvor podataka (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja). Stoga je i Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu paralelno sa redovnim istraživanjem o klanju, koje se baziralo na izvještajnoj metodi sprovedeno i pilot istraživanje, koje se

baziralo na administrativnom izvoru podataka, a sve u cilju stvaranja uslova za prelazak na administrativni izvor podataka.

U okviru statistike stočarstva za godišnje *Istraživanje o stočarstvu poljoprivrednih gazdinstava (Anketa o broju stoke)* nastavljeno je sa implementacijom CAPI metode, a prikupljanje podataka ovom metodom prošireno je za još jednu opštinu u decembru 2019. godine (Podgorica, Danilovgrad, Ulcinj i Bijelo Polje).

Sa ciljem unapređenja statistike mlijeka i mliječnih proizvoda sredinom 2018. godine urađena je web aplikacija za elektronsko prikupljanje podataka za mjesečno *Istraživanje o ulazu sirovog (kravljeg) mlijeka i dobijenim mliječnim proizvodima u mljekarama*. Tokom 2019. godinu paralelno sa redovnim istraživanjem koje se baziralo na izvještajnoj metodi radilo se i na prikupljanju podataka putem web aplikacije, kao i na pružanju pomoći izvještajnim jedinicama za elektronsko prikupljanje podataka.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta statistike ribarstva

Kontinuirano se radi na većem korišćenju administrativnih izvora podataka, što je započeto sa dostavom administrativnih podataka EUROSTAT - u za morsko ribarstvo - *Istraživanje o morskom ribolovu*. Podaci za istraživanje o uzgoju bijele ribe i školjaka i podaci za istraživanje o uzgoju ribe u ribnjacima statistike ribarstva, marikultura i akvakultura u skladu sa Regulativom (EC) No. 762/2008 dostavljeni su EUROSTAT - u prema utvrđenoj dinamici.

U statistici ribarstva, postignut je značajan napredak kod *Istraživanja o ulovu ribe iz mora* prelaskom na administrativni izvor podataka, dobijenih od Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja. Shodno Zakonu o morskom ribarstvu i marikulturi („Službeni list CG“ br. 56/09 i 47/15), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja prikuplja podatke, između ostalog, i o ulovu i iskrcaju ribe, čime je postignut veći obuhvat i nivo kvaliteta statistike ribarstva.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta agroekološke statistike

U oblasti agroekološke statistike, za *Istraživanje o prometu pesticida* u martu 2019. godine prvi put je EUROSTAT-u dostavljen Izvještaj o kvalitetu, u skladu sa Regulativom (EC) No. 1185/2009. Preliminarni podaci za 2018. godinu dostavljeni su EUROSTAT-u u decembru 2019. godine u skladu sa Regulativom (EC) No. 1185/2009.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta statistike organske proizvodnje

Preliminarni podaci u oblasti statistike organske proizvodnje dostavljeni su EUROSTAT-u, putem e-DAMIS web portala u juna 2019. godine, u skladu sa Regulativom (EC) No. 834/2007.

Kontinuirano se radi na većem korišćenju administrativnih izvora podataka, što je započeto sa redovnom dostavom administrativnih podataka EUROSTAT-u za *Agroekološku statistiku – Istraživanje o prometu pesticida*. Takođe, administrativni izvori podataka redovno se koriste za Statistiku organske proizvodnje.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti šumarstva

Radna grupa za šumarstvo koju čine predstavnici 10 relevantnih institucija (formirana u 2017. godini) u kontinuitetu radi na harmonizaciji statistike šumarstva. U februaru 2019. godine područnim jedinicama

Uprave za šume, kao glavnim izvještajnim jedinicama u istraživanjima u oblasti statistike šumarstva, održana je obuka u cilju usaglašavanja forme za dostavljanje podataka, a samim tim i jačanje administrativnih izvora.

U prethodnom periodu kontinuirano se radilo na unapređenju statistike šumarstva i stvaranju uslova za razvoj ekonomskih računa u šumarstvu. Tokom 2019. godine urađena je detaljna analiza dostupnih podataka potrebnih za kreiranje proizvodnog računa u šumarstvu. U cilju obezbjeđenja jednog dijela od nedostajućih podataka, uspostavljena je metodologija obračuna ukupne površine šuma na bazi podataka iz Nacionalne inventure šuma, metodologija obračuna ukupne proizvodnje šumskih sortimenata na bazi potrošnje drvnih goriva za 2011. godinu i metodologija obračuna sječe. U oblasti statistike šumarstva u kontinuitetu se radi na unapređenju kvaliteta podataka.

U cilju smanjenja opterećenja izvještajnih jedinica u oblasti statistike šumarstva sprovedena su dva pilot istraživanja. Nakon probnog perioda ova dva istraživanja će dobiti status redovnih, čime će se redukovati broj istraživanja.

Početak razvoja šumarskih računa moguć je nakon uspostavljanja ekonomskih računa u šumarstvu.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti agromonetarne statistike

U cilju dalje harmonizacije ekonomskih računa u poljoprivredi, a u skladu sa EU Regulativom 134/2004, započeto je uspostavljanje sistema za obračun prve i druge procjene vrijednosti poljoprivredne proizvodnje na bazi raspoloživih izvora. Navedena aktivnost se realizuje kroz program podrške IPA 2017 Nacionalni projekat.

U julu 2019. godine dostavljeni su EUROSTAT-u ažurirani *Izvještaji o kvalitetu za Ekonomske račune u poljoprivredi* (Inventory on Economic Accounts for Agriculture), Cijene u poljoprivredi (Inventory Agricultural Absolute Prices) i Cijene zemljišta i zemljišne rente (Progress report). Ova aktivnost je završena uz pomoć podrške preko IPA MB projekta za 2015. godinu.

Započet je rad na uvođenju CAWI (Computer-assisted web interviewing) metode za prikupljanje podataka za *Istraživanje o otkupu poljoprivrednih proizvoda od individualnih proizvođača* i *Istraživanje o prodaji poljoprivrednih proizvoda sopstvene proizvodnje poljoprivrednog preduzeća i zemljoradničke zadruge*.

POSLOVNE STATISTIKE

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti poslovnih statistika

Godišnja poslovna statistika koja se odnosi na strukturalnu poslovnu statistiku (SBS) i unutrašnju statistiku stranih filijala (FATS) se realizovala u skladu sa Planom zvanične statistiku za 2019. godinu. Raspoloživi podaci dostavljeni su EUROSTAT-u u predviđenom roku.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti energetike

Sva istraživanja iz oblasti statistike energetike koja su definisana Godišnjim planom zvanične statistiku za 2019. godinu su realizovana.

Strukturalna statistika energetike, kao i statistika cijena energenata su u potpunosti usklađene sa evropskim zakonodavstvom. U energetske bilansu su obuhvaćeni svi relevantni energenti koji se proizvode i troše u Crnoj Gori.

Kratkoročna statistiku energetike je potpuno usklađena, osim kratkoročne statistike naftnih derivata koja je na srednjem nivou usklađenosti u odnosu na evropsko zakonodavstvo.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike saobraćaja

Sva istraživanja iz oblasti statistike saobraćaja koja su definisana Godišnjim planom zvanične statistiku za 2019. godinu su realizovana.

U statistici saobraćaja ostvaren je visok nivo unapređenja. Statistike željezničkog, vazdušnog i pomorskog saobraćaja, kao i statistika bezbjednosti u saobraćaju su u potpunosti usklađene sa evropskim zakonodavstvom.

Podaci teretnog drumskog saobraćaja su u 2019. godine prošli proces validacije od strane EUROSTAT-a.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike turizma

Sva istraživanja iz oblasti statistike turizma koja su definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu su realizovana. Statistika turizma je visoko usklađena s EU Regulativom 692/2011.

Mjesečni i godišnji podaci o popunjenosti i kapacitetima smještajnih objekata slati su EUROSTAT-u u redovnoj dinamici, kao i podaci o mjesečnoj neto stopi zauzetosti soba.

Nastavljena je saradnja sa institucijama koje su zakonski izvor podataka, odnosno administrativnih podataka o prijavama turista (registar boravišta koje vodi Ministarstvo unutrašnjih poslova, prijava boravišne takse sl.).

Nastavljeno je kontinuirano prikupljanje podataka putem interneta. Skoro 50% upitnika koji se odnose na dolaske i noćenja turista prikupljeni su putem e-upitnika, što je uticalo na poboljšanje efikasnosti u prikupljanju podataka.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike kratkoročnih indikatora

U oblasti kratkoročnih statistika (industrija, građevinarstvo, trgovina na malo i usluge) postignut je visok stepen harmonizovanosti sa Regulativama (EZ) br. 1165/98 i 1158/2005, s tim da se i zahtijevani setovi podataka redovno dostavljaju EUROSTAT-u u propisanoj formi. Statistike građevinarstva, trgovine na malo i PRODCOM statistika su u potpunosti usklađene sa evropskim standardima.

Tokom 2019. godine ostvarena su sljedeća unapređenja:

- U statistici industrije pripremljena je serija kvartalnih podataka za varijablu časovi rada, za period od 2010-2019. godine i isti su proslijeđeni EUROSTAT-u putem eDAMIS web portala u SDMX formatu;
- U statistici industrije pripremljena je serija podataka za više varijabli: proizvodnja, ukupan promet, domaći promet i inostrani promet za period 2000-2010. godine i isti su proslijeđeni EUROSTAT-u putem eDAMIS web portala u SDMX formatu;
- U statistici usluga napravljen je iskorak, podaci za varijablu časovi rada u uslužnim djelatnostima su kalendarski i sezonski prilagođeni i proslijeđeni EUROSTAT-u putem eDAMIS web portala u SDMX formatu;
- U statistici usluga započete su aktivnosti na razvoju dva nova SPPI indeksa iz oblasti H5210 Skladištenje i H5224 Manipulacija teretom;
- Metapodaci za kratkoročne indikatore su ažurirani putem aplikacije Metadata Handler, u skladu sa zahtjevima EUROSTAT-a, u novom ESMS⁴ formatu.

⁴ ESMS - Euro SDMX Metadata Structure

ŽIVOTNA SREDINA I VIŠEDOMENSKA STATISTIKA

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistika životne sredine

Kontinuirano se sprovode aktivnosti vezane za dalji razvoj statistike životne sredine.

U oblasti statistike otpada tokom 2019. sprovedeno je prikupljanje i obrada podataka u skladu sa metodologijom usklađenom sa propisima EU. U novembru 2019. godine EUROSTAT-u su dostavljeni godišnji podaci o komunalnom otpadu za 2017. i 2018. godinu sa Izvještajima o kvalitetu.

Započete su aktivnosti na uspostavljanju evropskih ekonomskih računa životne sredine. U okviru projekata GRANT 2015 (Pilot Project PP 5.5: Environmental statistics) eksperimentalno je postavljen račun materijalnih tokova za 2015. godinu, koji je poslat EUROSTAT-u u julu 2019. godine zajedno sa finalnim projektnim izvještajem u sklopu koga je poslat i Izvještaj o kvalitetu.

Kroz projekat Nacionalna IPA 2017 započeto je ispitivanje internih i eksternih izvora podataka za razvoj Računa za sektor ekoloških dobara i usluga.

U oblasti statistike voda u 2019. godini sprovedena su redovna istraživanja u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti višedomenske statistike

U okviru projekta “*IPA 2015 Multy - Beneficiary Programme on statistical Cooperation*” koji se odnosi na projekat 7.2 EU SDG indikatori tokom 2019. godine ostvareni su rezultati:

- održana ekspertska misija u Podgorici u periodu od 7 do 9 maja 2018. godine sa ciljem da se identifikuje i procijeni dostupnost EU SDG indikatora;
- organizovan sastanak unutar Uprave za statistiku sa odgovornim osobama u čijoj su nadležnosti domeni iz kojih se proizvode EU SDG indikatori;
- formirana je radna grupa u okviru koje su raspodijeljeni indikatori u cilju proizvodnje EU SDG indikatora;
- tokom misije je identifikovana relevantnost indikatora za Crnu Goru (93) od ukupnog broja indikatora (100). Takođe, identifikovana je dostupnost EU SDG indikatora u EUROSTAT-ovoj bazi.
- tokom projekata održana su tri formalna sastanka sa predstavnicima Ministarstva održivog razvoja i turizma, Agencije za zaštitu prirode i životne sredine i Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju u cilju prezentovanja EU SDG strukture i obaveza Crne Gore u proizvodnji ovih indikatora;
- održano je niz konsultativnih sastanaka sa predstavnicima drugih proizvođača;
- održane su dvije radionice u okviru projekta, prva u Skoplju (19 - 20 novembar 2018. godine) i druga u Tirani (4-5 aprila 2019. godine).

Na kraju projekta ostvarena je dostupnost od 58% EU SDG indikatora u EUROSTAT-ovoj bazi, većina indikatora koja je u nadležnosti Uprave za statistiku je dostupna na zvaničnoj web stranici EUROSTAT-a <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

U cilju realizacije obaveza definisanih *Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030.* Uprava za statistiku je dostavila raspoložive indikatore (57% ili 36 od 63 indikatora, čime je ostvarena planirana dostupnost zaključno sa 2019. godinom u nadležnosti Uprave za statistiku) održivog razvoja koordinatoru ovog procesa Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

B. USPOSTAVLJANJE STALNOG DIJALOGA SA KORISNICIMA PODATAKA I RAZVOJ PARTNERSTVA

Imajući u vidu da se potrebe korisnika vrlo brzo mijenjaju, kao i da potražnja za podacima postaje sve izraženija, planira se uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka, u cilju objašnjenja, prezentovanja i diferenciranja statističkih proizvoda. Na ovaj način steći će se bolji uvid u sadašnje i buduće zahtjeve korisnika za podacima, kao i potrebe za statističkim uslugama.

U cilju realizacije ovog operativnog cilja ostvareni su sljedeći rezultati:

- Uprava za statistiku je u toku 2019. godine povećala značaj korisnika podataka u radu Savjeta statističkog sistema, osnovanog sa ciljem unapređivanja statističke kulture i znanja, kao i staranja o potrebama korisnika zvanične statistike. U tu svrhu izmijenjen je član 14 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list CG", br. 18/12 od 30. 03. 2012. i 47/19 od 12. 08. 2019.).
- uspostavljena su formalna partnerstva potpisivanjem sporazuma sa Ministarstvom nauke, Privrednom komorom, Kancelarijom za trgovinske odnose Ambasade Turske u Podgorici i Romskim savjetom, u cilju razvijanja statističke zajednice;
- organizovano je šest edukativnih programa (tematskih radionica) za glavne korisnike u cilju prezentovanja rezultata MICS 6 istraživanja;
- u maju 2019. godine organizovan je konsultativni seminar sastanak sa predstavnicima medija, kao glavnim partnerom u procesu diseminacije rezultata zvanične statistike, u cilju boljeg objašnjenja i shvatanja metodologije statističkih istraživanja, kao i unaprjeđenju statističke pismenosti;
- u decembru 2019. godine, organizovana je studijska posjeta EK - EUROSTAT-u za tri predstavnika medija. Cilj organizovanja studijske posjete je promocija statističke pismenosti predstavnika medija, u zemljama zapadnog Balkana. U okviru studijske posjete, predstavnici medija imali su priliku da se upoznaju sa funkcionisanjem Evropskog statističkog sistema, principima rada i proizvodnje podataka koje zvanična statistika primjenjuje, a u kontekstu ispunjenja obaveza procesa evropskih integracija. Takođe, ovo je bila prilika da se predstave rezultati Poglavlja 18. Statistika, kao i budući pravci razvoja, što će značajno olakšati razumijevanje i interpretaciju podataka zvanične statistike;
- Predstavnici Uprave za statistiku prezentovali ulogu zvanične statistike i značaj privrednih aktera u proizvodnji rezultata zvanične statistike, na šest Odbora udruženja Privredne komore Crne Gore:
 - Odbor udruženja informacionih i komunikacionih tehnologija;
 - Odbor udruženja građevinarstva i industrije građevinskih materijala;
 - Odbora udruženja špeditora;
 - Odbor udruženja malih preduzeća i preduzetnika;
 - Odbor udruženja turizma i ugostiteljstva;
 - Odbora metalurgije i metaloprerađivačke industrije.

C. EDUKACIJA STATISTIČARA KAO NAUČNIKA KOJI RADE SA PODACIMA

Uvažavajući nivo digitalizacije društva, kao i „revoluciju podataka“, koja je otvorila nove šanse razvoju zvanične statistike, jedan od ključnih izazova za zvaničnu statistiku ostaje dalji razvoj znanja i vještina statističara kao stručnog i profesionalnog kadra, kao i stvaranje nove generacije statističara kao „naučnika koji rade sa podacima“ od kojih će se očekivati duboko poznavanje novih teorija i metoda kojima se obrađuju „veliki podaci“.

Razvoj generacije statističara kao naučnika koji rade sa podacima, podrazumijevat će razvoj pojedinaca u profesionalnog statističara ne samo kroz radnu karijeru kao što je slučaj sada, već i razvoj kroz posebne edukativne specijalizovane fakultete i programe.

Naučnici koji rade sa podacima, za razliku od statističara poseban doprinos treba da daju u istraživanju najnovijih naučnih trendova u prikupljanju podataka, primjeni novih načina i algoritama u prikupljanju i obradi podataka, a sve u cilju da se unaprijede postojeći i proizvode novi podaci u skladu sa visokim standardima kvaliteta. Svakako, novi metodi i izvori podataka zahtijevaju izmjene postojećih metodologija, kao prilagođavanje statističkog procesa novoj tehnološkoj paradigmi, što od statističara zahtijeva stalan proces usavršavanja i veću fleksibilnost, kako bi zvanična statistika pravovremenije bila dostupna korisnicima podataka

U cilju realizacije ovog operativnog cilja ostvareni su sljedeći rezultati:

- pripremljena je *Strategija upravljanja ljudskim resursima sa programom obuke*;
- predstavnici Uprave za statistiku su 4. aprila 2019. godine učestvovali na događaju “Dan istraživanja”, koji organizuje Univerzitet Donja Gorica, na kojem su predstavljeni rezultati Istraživanja o uslovima života građana (SILC) i Istraživanja o uporebi ICT u Crnoj Gori;
- četiri zaposlena Uprave za statistiku su uspješno završili planirani nastavni program na Magistarski evropski program zvanične statistike - EMOS, u toku je pohađanje još jednog zaposlenog;
- U toku 2019. godine na stručnom usavršavanju su bila četiri zaposlena, njih troje je završilo stručno usavršavanje u EUROSTAT-u, u Luksemburgu, u oblasti nacionalnih računa, geoprostornih informacije za statistiku (GIS) i monetarnih računa za zaštitu okoline (EPEA / EGSS), dok je jedan zaposleni stručno usavršavanje, završio u Statistici Poljske, u Varšavi, u oblasti cijena;
- U cilju edukacije zaposlenih koji se bave modernizacijom i razvojem zvanične statistike korišćenjem “Big Data”, njih šestoro je prisustvovalo sljedećim sastancima:
 - a. *“The Winter School Data on Integration metadata driven concept”*;
 - b. *“New Techniques and Technologies for Statistics (NTTS)”*;
 - c. *“Linked Open Data in the European Statistical System, flagship event of ESS net on linked open statistics (DIGICOM work package 3)”*;
 - d. *“Big data tools for IT professionals supporting statisticians”*.

Kadrovski resursi

Vlada Crne Gore saglasno svojim ovlaštenjima iz člana 34 stav 2 Zakona o državnoj upravi, na 143. sjednici dana 14. 11. 2019. godine, donijela je Rješenje o postavljenju Nataše Vojinović za pomoćnicu direktorice Uprave za statistiku – rukovoditeljku Sektora statistike poljoprivrede, ribarstva, poslovnih statistika i životne sredine i šumarstva. Takođe u toku je proces prijema četvoro novozaposlenih.

Finansijski resursi

Ukupno odobrena budžetska sredstva za 2019. godinu iznose 1.676.633,33€ (ili 1,68 mil.€), iskazana kroz tri Programa i to, Program Statistička istraživanja, analize i informisanje, Program Administracija i Program Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine.

Ukupna realizovana budžetska sredstva iz odobrenih opštih prihoda budžeta za 2019. godinu iznose 1.502.682,59€ (ili 1.50mil.€), što čini 89,62%.

U 2019.godini u Upravi za statistiku je obavljena revizija od strane Odjeljenja za unutrašnju reviziju Ministarstva finansija. Predmet revizije je bila Revizija sistema isplate sredstava po osnovu ugovorenih naknada u 2018.godini, a ista je izvršena u periodu od 11.02.do 25. 03. 2019. godine. U konačnom izvještaju konstatovano je da je sistem isplata sredstava po osnovu ugovorenih naknada u Upravi za statistiku izvršen na adekvatan i tačan način i da za ovaj vid isplata nema primjedbi u izvještaju.

Takođe, krajem novembra 2019. godine je od strane Državne revizorske institucije (DRI) tražena dokumentacija kojom se kotroliše pravilnost isplate ugovora o djelu za period 2016, 2017. 2018 i devet mjeseci 2019. godine. Sva tražena dokumentacija od strane Uprave za statistiku je dostavljena u traženom roku, a procedura revizije na bazi iste je i dalje u toku.

D. DALJA IMPLEMENTACIJA KODEKSA KVALITETA ZVANIČNE STATISTIKE

U izvještajnom periodu definisan je Akcioni plan za realizaciju preporuka koje su date nakon realizovane EUROSTAT- ove misije „Ocjena zvanične statistike“ (Peer review). Izvještaj misije je pokazao da u Crnoj Gori postoji uspostavljen i stabilan statistički sistem koji je zasnovan na principima kodeksa prakse evropske statistike. U odnosu na ostale zemlje Crna Gora je dobila najmanji broj preporuka, na osnovu kojih je definisan Akcioni plan za dalji razvoj statistickog sistema u narednom periodu i na čijoj se realizaciji trenutno radi, pri čemu su sve definisane aktivnosti sa rokom ispunjenja u 2019. godini realizovane.

Aktivnosti koje su realizovane u 2019. godinu doprinijele su jačanju koordinacije na nivou statističkog sistema Crne Gore, izgradnji kapaciteta i uspostavljanju trajnog dijaloga sa korisnicima podataka.

VI. RAZVOJ IT INTEGRISANOG SISTEMA ZA PRIKUPLJANJE, OBRADU, OBJAVLJIVANJE I DOKUMENTOVANJE REZULTATA ZVANIČNE STATISTIKE

Razvoj i unaprjeđenje procesa obrade podataka statističkih istraživanja Uprava za statistiku sprovodi na kontinuiran način i u 2019. godini. Da bi se razvijao IT integrisani sistem za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike, neophodno je primjenjivati model kvaliteta. Generički model statističkog poslovnog modela - GSBPM (eng. Generic Statistical Business Process Model) prati razvoj IT integrisanog sistema. Generički statistički poslovni model (GSBPM) predstavlja standardni prikaz statističkog poslovnog procesa koji, identifikuje aktivnosti, odgovornost, resurse, dokumentuje statističke procese na standardizovani način. Primjenom modela razvija se sistem za praćenje, dokumentovanje i kontrolu svih faza u proizvodnji rezultata zvanične statistike.

Sam razvoj IT integrisanog sistema prati se kroz integraciju statističkih podataka između domenskih statistika u Upravi za statistiku, administrativnih izvora podataka, podataka zvaničnih proizvođača statistike, kao i razvoj sistema za prenos podataka i metapodataka EUROSTAT-u na nivou statističkog sistema Crne Gore.

U Upravi za statistiku se i kroz razvijeni i implementirani Integrirani sistem za obradu podataka upravlja i prati rad sa bazama podataka i aplikacijama. U 2019. godini započeto je sa razvojem Sistema za upravljanje bazama podataka kroz definisanje i kreiranje novih procedura i ažuriranje postojećih. Uz definisanje i osmišljavanje novih funkcionalnosti trebalo ih je dodati ovom sistemu. Nove funkcionalnosti se dodaju u cilju lakše obrade podataka od strane statističara. Kroz uspostavljanje ovakvog modela kao dijela sistema za obradu podataka, cilj je da se olakša direktna upotreba podataka od strane statističara.

Kao neodvojivi razvoj sistema potrebno je bilo uspostaviti harmonizaciju nacionalnih kodnih lista. Cilj koji je postavljen je da za istu promjenljivu u različitim istraživanjima budu korišćeni isti kodovi. Na taj način postignuta su poboljšanja u harmonizaciji, kao i ograničenja zbog kojih neki kodovi treba da ostanu različiti. Ovakva harmonizacija je značajna da bi se dokumentovali statistički procesi na standardizovani način kroz Generički model statističkog poslovnog modela – GSBPM.

Primjenjujući standarde za metapodatke i razmjenu podataka, rađeno je na aktivnostima koje su implementirane a uključivale su dizajn i implementaciju sistema, migraciju referentnih metapodataka iz starog sistema u novi sistem i implementaciju u razvijanje novog sistema.

Kroz stalni napor da se metapodaci unaprijede i poboljšaju sprovedene su aktivnosti koje se odnose na dalju uključenost drugih proizvođača statistike (eng. Other national authorities - ONAs) u sistem metapodataka. Drugi proizvođači statistike imaju značajnu ulogu u čitavom statističkom sistemu Crne Gore i kroz uputstva i obuke radi se na unapređivanju kvaliteta metapodataka. Što se tiče prenosa podataka u SDMX formatu, MONSTAT je u 2019. godini napravio korak naprijed u odnosu na planirani. Zapravo, stvoreni su uslovi da se podaci o kratkoročnim statistikama šalju u SDMX formatu.

U Upravi za statistiku 2019. godini sprovedena su dva probna popisa:

- probni Popis stanovništva domaćinstva i stanova i
- probni Popis poljoprivrede.

Za potrebe ova dva popisa razvijena su dva softverska rješenja koja su imala za cilj unos i obradu podataka. Definisane su i kreirane nove procedure za kontrolu i obradu unijetog materijala.

Kako je jedan od strateških ciljeva Uprave za statistiku modernizacija prikupljanja podataka i u 2019. godini je nastavljeno sa modernizacijom procesa prikupljanja i obrade podataka.

E. KREIRANJE NOVIH IZVORA PODATAKA ZA PROIZVODNJU ZVANIČNE STATISTIKE

Tokom 2019. godine započete su akativnosti u vezi ispitivanja tehničkih mogućnosti za primjenu zakonskih odredbi koje se odnose na primjenu elektronskog poslovanja:

- imenovan je administrator za Jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave i portal e - Uprava;
- dobijeno je Rješenje kojim se Upravi za statistiku odobrava pristupanje Jedinstvenom informacionom sistemu za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave;
- preduzete su radnje za probno preuzimanje podataka iz registra Ministarstva prosvjete preko Jedinstvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave sa kojim Uprava za statistiku ima potpisan sporazum o saradnji. Ova aktivnost se sprovodi u saradnji sa UNDP. Naime, kroz UNDP projekat "Jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka" (JISERP), sprovodi se aktivnost "*The web services for enabling MONSTAT to access SISEDE (GSB)*".

F. RAZVOJ DISEMINACIJE I KOMUNIKACIJE PODATAKA U SKLADU SA POTREBAMA DIGITALNOG DRUŠTVA

Tokom 2019. godine aktivnosti su bile usmjerene na stvaranje preduslova za unapređenje i pojednostavljenje prikaza podataka. U tom smislu je kroz Projekt IPA 2017 kreirana diseminaciona baza (SQL baza) koja je preduslov za buduće kreiranje pojednostavljenog prikaza podataka korisnicima na budućem, novom web sajtu Uprave za statistiku. Ovaj državni organ ima namjeru da modernizuje metode diseminacije podataka i olakša pristup svojim podacima. To će korisnicima pružiti priliku da pristupe najširem nizu podataka i na taj način će im omogućiti veću slobodu u pretraživanju, korišćenju i ponovnoj upotrebi podataka. Pored redovnih statističkih saopštenja i excel tabela, korisnik će moći da pretražuje bazu podataka po različitim kriterijumima, ukrštanjem podataka i na taj način izvršava dodatne analize u skladu sa svojim potrebama. Ovaj pristup će biti posebno koristan za naučno-istraživačku i poslovnu zajednicu.

Razvoj diseminacije i pristupa korisnicima je jedan od strateških ciljeva Uprave za statistiku za period 2019 - 2023. godina. Rezultati strateškog rada na unapređenju načina diseminacije zvaničnih statističkih podataka, kao i odnosa sa korisnicima tokom 2019. godine vidljivi su kroz sljedeće aktivnosti:

- **objavljeno pet publikacija i 233 saopštenja** u mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj dinamici;
- **odgovoreno je na 806 korisničkih zahtjeva**, od kojih se 744 odnosi na zahtjeve za podacima i informacijama od strane spoljnih institucija, dok je 62 zahtjeva upućeno od strane medijskih kuća;
- objavljeni su **statistički pregledi iz istraživanja Višestrukih pokazatelja – MICS 6 za 2018. godinu**;
- **realizovano šest radionica za različite teme sa korisnicima podataka iz istraživanja Višestrukih pokazatelja – MICS 6**, kao i održani časovi u osnovnim, srednjim školama i fakultetima u Crnoj Gori.

Tabela 2. Pregled publikacija Uprave za statistiku u 2019. godini

REDNI BR	NAZIV PUBLIKACIJE	PERIODIKA	BROJ STRANA	TIRAŽ
1.	PUBLIKACIJE	5	679	
1.1	Statistički godišnjak 2019. godine	godišnja	294	150
1.2	Crna Gora u brojkama	godišnja	46	150
1.3	Mjesečni statistički pregled (12 brojeva)	mjesečna	64*12	150
1.4	Godišnja statistika saobraćaja, skladištenja i veza	godišnja	38	web
1.5	Broj i struktura poslovnih subjekata za 2018. godinu	periodična	10	web
2.	SAOPŠTENJA			
2.1	Ukupno saopštenja	233	1 – 20	web
3.	METODOLOŠKA UPUTSTVA	3		
3.1	Socijalna zaštita u Crnoj Gori - ESSPROS	periodična	6	web
3.2	Metodologija istraživanja o zaposlenima i zaradama zaposlenih	periodična	11	web
3.3	Anketa o dohotku i uslovima života (EU-SILC)	periodična	10	web

Odnosi sa javnošću

U toku 2019. godine Uprava za statistiku je održala pet konferencija za štampu:

- **dana 21. marta 2019. godine** prezentovani su rezultati obračuna kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda (QBDP) Crne Gore za četvrti kvartal 2018. godine, u skladu sa ESA 2010 metodologijom - preliminarni rezultati;
- **dana 20. juna 2019. godine** prezentovani su rezultati obračuna kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda (QBDP) Crne Gore za prvi kvartal 2019. godine, u skladu sa ESA 2010 metodologijom - preliminarni rezultati;
- **dana 27. juna 2019. godine** predstavljajući su ključnih rezultati *Istraživanja višestrukih pokazatelja o stanju prava djece i porodica - MICS 6*;
- **26. septembra 2019. godine** prezentovani su:
 - rezultati godišnjeg obračuna Bruto domaćeg proizvoda (BDP) Crne Gore za 2018. godinu, u skladu sa ESA 2010 metodologijom;
 - rezultati obračuna Bruto nacionalnog dohotka Crne Gore za 2018. godinu, u skladu sa ESA 2010 metodologijom;
 - rezultati obračuna kvartalnog bruto domaćeg proizvoda (BDP) Crne Gore za drugi kvartal 2019. godine, u skladu sa ESA 2010 metodologijom - preliminarni rezultati.
- **19. decembra 2019. godine** prezentovani su rezultati obračuna kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda (BDP) Crne Gore za treći kvartal 2019. godine, u skladu sa ESA 2010 metodologijom, preliminarni rezultati.

Tokom 2019. godine na zvaničnu e-mail adresu Uprave za statistiku, upućeno je 757 korisničkih zahtjeva, dok je je putem pošte pristiglo 49 korisničkih zahtjeva. Od ukupnog broja zahtjeva (806), 744 se odnose na zahtjeve za podacima i informacijama od strane spoljnih institucija, dok su 62 zahtjeva upućena od strane medijskih kuća. Najtraženiji podaci odnosili su se na statistiku spoljne trgovine, 202 zahtjeva. Pregled zahtjeva prema interesovanju korisnika prikazan je u tabeli 3.

Tabela 3. Pregled zahtjeva prema interesovanju korisnika u 2019. godini

Statistička oblast	Institucije	Mediji	Ukupno
Spoljna trgovina	189	13	202
Statistika tržišta rada, uslova života, socijalnih usluga i potrošnje domaćinstava	109	11	120
Demografija i popis stanovništva	80	23	103
Kratkoročni indikatori	86	5	91
Turizam	81	2	83
Nacionalni računi	38	2	40
Biznis registar	39	-	39
Statistika obrazovanja, istraživanja i razvoja, kulture, pravosuđa i uprave	32	2	34
Cijene	30	3	33
Poljoprivreda	29	1	30
Upotreba IKT	12	-	12
Životna sredina	10	-	10
Teritorijalni registar	7	-	7
Strukturalna biznis statistika	2	-	2
Ukupno:	744	62	806

Izvor: Odjeljenje za diseminaciju i upravljanje statističkim bazama podataka (2019), Uprava za statistiku

DEMOGRAFIJA I SOCIJALNE STATISTIKE

1.1 STANOVNIŠTVO

1.	Statistika rođenih
2.	Statistika umrlih
3.	Statistika sklopljenih brakova
4.	Statistika razvedenih brakova
5.	Procjena stanovništva
6.	Osnovni demografski pokazatelji
7.	Statistika unutrašnjih migracija
8.	Statistika međunarodnih migracija - probno
9.	Statistika sticanja i gubitka državljanstva - probno
10.	Statističko istraživanje o generacijama i polovima - probno
11.	Evropsko društveno istraživanje (ESS) - probno
12.	Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. godini - probno
13.	Statistika nelegalnih migracija
14.	Statistika azila
15.	Boravišne dozvole – probno
16.	Broj stanovnika iz administrativnih izvora – probno

1.2 TRŽIŠTE RADA

17.	Anketa o radnoj snazi (ARS)
18.	Statistika slobodnih radnih mjesta - probno
19.	Statističko istraživanje o osiguranicima - zaposleni po djelatnostima i opštinama
20.	Statističko istraživanje o zaradama zaposlenih
21.	Statističko istraživanje o zaradama iz administrativnih izvora - probno
22.	Statističko istraživanje o strukturi zarada - probno

1.3 OBRAZOVANJE I DOŽIVOTNO UČENJE

23.	Statističko istraživanje za predškolsko vaspitanje i obrazovanje
24.	Statistika osnovnog obrazovanja
25.	Statistika osnovnog obrazovanja za odrasle
26.	Statistika srednjeg obrazovanja
27.	Statističko istraživanje za upis studenata (osnovne studije)
28.	Statističko istraživanje za diplomirane studente (osnovne studije)
29.	Upis na postdiplomske i doktorske studije

30.	Statističko istraživanje za magistre nauka i specijaliste
31.	Statističko istraživanje o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih organizacija
32.	Statističko istraživanje za doktore nauka
33.	Statističko istraživanje domova učenika i studentskih domova

1.4 ZDRAVSTVO

34.	Izveštaj o kadrovima u zdravstvu
35.	Izveštaj o liječenim pacijentima u ustanovama bolničke zdravstvene zaštite
36.	Izveštaj o porođajima
37.	Izveštaj o prijavljenim slučajevima i epidemijama zaraznih bolesti
38.	Izveštaj o radu i utvrđenim bolestima i stanjima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti
39.	Izveštaj o prekidima trudnoće
40.	Izveštaj o organizaciji i radu bolnica
41.	Izveštaj o izvršenim obaveznim imunizacijama protiv zaraznih bolesti
42.	Izveštaj o приходima i izdacima Fonda za zdravstveno osiguranje
43.	Izveštaj o osiguranim licima po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju
44.	Izveštaj o higijenskoj ispravnosti vode za piće
45.	Izveštaj o bezbjednosti namirnica i o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opšte upotrebe
46.	Istraživanje o uzrocima smrti – probno
47.	Istraživanje o povredama na radu – probno

1.5 PRIHODI I POTROŠNJA

48.	Statistika dohotka i uslova života (EU-SILC)
49.	Minimalna potrošačka korpa

1.6 SOCIJALNA ZAŠTITA

50.	Socijalna zaštita u Crnoj Gori (ESSPROS)
51.	Korisnici materijalnih davanja socijalne i dječije zaštite
52.	Korisnici usluga smještaja u ustanovama socijalne i dječije zaštite
53.	Mjesečni izvještaj o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja
54.	Godišnji izvještaj o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja

1.7 PRAVOSUĐE I KRIMINALITET

55.	Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak završen
56.	Statističko istraživanje o maloljetnim licima prema kojima je krivični postupak pred vijećem pravosnažno završen
57.	Statističko istraživanje o maloljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i pripremni postupak završen
58.	Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je krivični postupak pravosnažno završen

1.8 KULTURA

59.	Statističko istraživanje o bioskopima
60.	Statističko istraživanje o pozorištima
61.	Statistika elektronskih medija.
62.	Statističko istraživanje o muzejima, galerijama i zbirnama
63.	Sportski klubovi

EKONOMSKE STATISTIKE

2.1 MAKROEKONOMIJA

64.	Pregled naplate prihoda Uprave carina
65.	Formiranje okvira i elemenata potrebnih za izradu nefinansijskih sektorskih računa - probno
66.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun Bruto dodate vrijednosti nefinansijskih jedinica
67.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun Bruto dodate vrijednosti finansijskih jedinica
68.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun Bruto dodate vrijednosti državnih jedinica
69.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun finansijskih usluga indirektno mjerenih
70.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun Bruto dodate vrijednosti pružanja usluga smještaja
71.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun Bruto dodate vrijednosti preduzetnika
72.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun Bruto dodate vrijednosti djelatnosti: Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo po KD 2010
73.	Obračun godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda po proizvodnoj metodi
74.	Obračun godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda po potrošnoj metodi
75.	Obračun godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka
76.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: procjena neobuhvaćene ekonomije u dijelu legalnih aktivnosti kao sastavni dio BDP-a - probno

77.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: procjena neobuhvaćene ekonomije u dijelu nelegalnih aktivnosti kao sastavni dio BDP-a - probno
78.	Obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda po potrošnoj metodi primjenom direktnog pristupa
79.	Praćenje kvartalnih indikatora za potrebe kvartalnog BDP
80.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun potrošnje državnih jedinica
81.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP-a po potrošnoj metodi: lična potrošnja domaćinstava
82.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP-a po potrošnoj metodi: bruto investicije u osnovna sredstva
83.	Formiranje integrisanog sistema za kompilaciju tabela ponude i upotrebe – probno

2.2 STATISTIKA DRŽAVNIH FINANSIJA, MONETARNA I FINANSIJSKA STATISTIKA

84.	Analiza kolektivnih investicionih šema
85.	Analiza finansijskih instrumenata
86.	Berzansko poslovanje
87.	Statistika ostalih finansijskih institucija
88.	Statistika kamatnih stopa
89.	Statistika monetarnih finansijskih institucija
90.	Godišnja prijava poreza na dohodak fizičkih lica
91.	Podaci o primicima, izdacima države mjesečno
92.	Podaci o primicima, izdacima države i lokalne samouprave
93.	Izveštaj o javnom dugu
94.	Prijava poreza na dobit pravnih lica
95.	Mjesečna prijava za obračun poreza na dodatu vrijednost
96.	Analiza konsolidovane javne potrošnje
97.	Registracioni podaci o pravnim i fizičkim licima - poreskim obveznicima
98.	Izveštaj o državnom dugu
99.	Finansijski izvještaji preduzetnika (Bilans stanja i Bilans uspjeha)
100.	Finansijski izvještaji preduzeća (Bilans stanja, Bilans uspjeha i Statistički aneks)

2.3 POSLOVNA STATISTIKA

101.	Struktorno istraživanje o poslovanju preduzeća
102.	Investicije u osnovna sredstva
103.	Industrijska proizvodnja (PRODCOM)
104.	Indeks proizvodnje i prometa u industriji
105.	Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda
106.	Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz
107.	Indeks cijena industrijskih proizvoda iz uvoza

108.	Cijene stanova u novogradnji
109.	Potrošnja građevinskog i pogonskog materijala
110.	Građevinski radovi
111.	Građevinska aktivnost
112.	Porušene zgrade sa stanovima
113.	Građevinske dozvole i prijava radova
114.	Indeks prometa u trgovini na malo
115.	Promet u trgovini na veliko
116.	Indeks cijena usluga - probno
117.	Indeks prometa u uslugama
118.	Istraživanje o preduzećima koja imaju jedinice u sastavu
119.	Istraživanje o poslovanju velikih i srednjih preduzeća

2.4 SPOLJNA TRGOVINA ROBA - USLUGA I BILANS PLAĆANJA

120.	Istraživanje o kreditnim poslovima rezidenata sa inostranstvom
121.	Platni bilans Crne Gore
122.	Istraživanje o kreditnim poslovima rezidenata sa inostranstvom (na kvartalnom nivou) – probno
123.	Međunarodna investiciona pozicija (IIP)
124.	Statistika stranih filijala (unutrašnja)
125.	Statistika stranih filijala (spoljna)
126.	Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom
127.	Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom – probno
128.	Indeksi jediničnih vrijednosti izvoza i uvoza roba
129.	Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore

2.5 CIJENE

130.	Indeks potrošačkih cijena
131.	Harmonizovani indeks potrošačkih cijena
132.	Harmonizovani indeks potrošačkih cijena u administrativnim cijenama
133.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Potrošna dobra"
134.	Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći
135.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Građevinarstvo"
136.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Mašine i oprema"

3.1 POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO

137.	Podizanje i gajenje šuma
138.	Iskorišćavanje privatnih šuma
139.	Proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama
140.	Iskorišćavanje državnih šuma
141.	Štete od požara u privatnim šumama
142.	Štete u državnim šumama
143.	Građevinski objekti, saobraćajnice i mehanizacija u šumarstvu
144.	Istraživanje o površini, proizvodnji šumskih sortimenata, sječi, štetama, zaštiti i mehanizaciji u državnim i privatnim šumama - probno
145.	Računi u šumarstvu - probno
146.	Izveštaj o poljoprivrednim preduzećima i zemljoradničkim zadrugama
147.	Izveštaj o veterinarstvu
148.	Istraživanje o ostvarenim prinosima ranih usjeva
149.	Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa
150.	Istraživanje o površinama i zasadima na kraju prolječne sjetve
151.	Izveštaj o stočarstvu poljoprivrednih gazdinstava - Anketa o broju stoke
152.	Izveštaj o klanju stoke i živine u klanicama
153.	Izveštaj o klanju stoke i živine u klanicama (administrativni izvor) – probno
154.	Izveštaj o trgovini piladima – probno
155.	Bruto domaća proizvodnja mesa
156.	Izveštaj o ulazu sirovog mlijeka (kravlje mlijeko) i dobijeni mliječni proizvodi
157.	Izveštaj o ulazu sirovog mlijeka i dobijenim mliječnim proizvodima
158.	Popis poljoprivrede - probno
159.	Cijene poljoprivrednih proizvoda, repro materijala, sredstava za rad i usluga izvršenih za poljoprivredu
160.	Rashodi i poljoprivredna proizvodnja gazdinstva
161.	Prodaja poljoprivrednih proizvoda iz sopstvene proizvodnje poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga
162.	Otkup poljoprivrednih proizvoda od individualnih proizvođača
163.	Poljoprivredni računi
164.	Cijene zemljišta i zemljišne rente - probno
165.	Izveštaj o ribarima i ribolovnim sredstvima u morskom ribarstvu
166.	Izveštaj o ribarstvu na rijekama i jezerima
167.	Izveštaj o morskom ribolovu
168.	Izveštaj o uzgoju ribe i školjaka u marikulturi
169.	Izveštaj o uzgoju ribe u ribnjacima - akvakultura
170.	Statistika organske proizvodnje - probno
171.	Istraživanje o prometu pesticide

3.2 ENERGETIKA

172.	Bilans naftnih derivata
173.	Bilans uglja
174.	Bilans drvnih goriva
175.	Bilans električne energije

176.	Kompleksni energetska bilans
------	------------------------------

3.3 SAOBRAĆAJ

177.	Izveštaj o trgovačkoj mornarici
178.	Izveštaj o prometu na aerodromima
179.	Izveštaj o aerodromskoj infrastrukturi i prometu na aerodromima
180.	Izveštaj o vazdušnog saobraćaja
181.	Izveštaj o infrastrukturi i prometu u vazdušnom saobraćaju
182.	Izveštaj o prevozu putnika i robe u željezničkom saobraćaju
183.	Istraživanje o željezničkoj infrastrukturi
184.	Istraživanje o putničkom drumskom saobraćaju
185.	Istraživanje o lokalnom saobraćaju
186.	Istraživanje o teretnom drumskom saobraćaju
187.	Izveštaj o putevima i mostovima
188.	Izveštaj o registrovanim drumskim motornim i priključnim vozilima
189.	Izveštaj o broju saobraćajnih nezgoda
190.	Izveštaj o dolascima i odlascima brodova u lukama
191.	Izveštaj o pretovaru u lukama
192.	Izveštaj o kapacitetu pretovarnih sredstava u pomorskom saobraćaju
193.	Izveštaj o prevozu putnika i robe u pomorskom saobraćaju
194.	Izveštaj o pomorskom prevozu - stanje inventara
195.	Izveštaj o poštanskim i telekomunikacionim uslugama
196.	Izveštaj o poštanskoj i telekomunikacionoj mreži
197.	Istraživanje o prometu putnika i robe na aerodromima po parovima aerodrome

3.4 TURIZAM

198.	Kružna putovanja stranih brodova
199.	Nautički turizam
200.	Istraživanje o dolascima i noćenjima turista, ukupno
201.	Dolasci i noćenja turista u kolektivnom smještaju
202.	Dolasci i noćenja turista u individualnom smještaju
203.	Turistička aktivnost stanovništva Crne Gore - probno
204.	Satelitski računi u turizmu - probno

3.5 NAUKA, TEHNOLOGIJA I INOVACIJE

205.	Statističko istraživanje o naučno istraživačkoj djelatnosti - istraživanje i razvoj
206.	Statističko istraživanje o izdvajanjima iz državnog budžeta na istraživanje i razvoj (GBAORD statistika)
207.	Inovativne aktivnosti preduzeća – probno

208.	Istraživanje o upotrebi informaciono - komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca
209.	Istraživanje o upotrebi informaciono - komunikacionih tehnologija u preduzećima

ŽIVOTNA SREDINA

4.1 ŽIVOTNA SREDINA

210.	Računi u životnoj sredini – probno
211.	Istraživanje o proizvedenom otpadu u industriji
212.	Istraživanje o komunalnom otpadu
213.	Istraživanje o količinama otpada dovezenim na odlagalište - deponiju
214.	Istraživanje o proizvedenom otpadu u poljoprivredi
215.	Istraživanje o proizvedenom otpadu u sektoru građevinarstva i uslužnim djelatnostima
216.	Istraživanje o sakupljanju i obradi otpada
217.	Istraživanje o sistemima za navodnjavanje
218.	Istraživanje o korišćenju i zaštiti voda od zagađivanja iz industrije
219.	Indikatori održivog razvoja

Uprava za statistiku

IV Proleterske br. 2

81000 Podgorica

Tel: +381 (0)20 241 206

Fax: +381 (0)20 241 270

e-mail: [**contact@monstat.org**](mailto:contact@monstat.org)

web site: www.monstat.org